

СПОРТ
Йоккхача Ачалкхен
ФОКе ухаш бола
спортменаш,
регионашта юкьерча
турнире котбаьлар

16

БЕРКАТЕ БОЛХ
«Галглай кухне цай»
яхача фестивале дакъа
лаьцар бахархоша

10

СЕРДАЛО

1923 100 лет

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№37 (12564)
Тов бутт,
29 ди, 2022 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
бекарга бетта 1-ча дийнахъа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Знак почета»
яха орден
еннай

12+

ІАЪДАЛ

Шолжерча
кагийбарашца Іаьдала
болхлоша дийцар
коррупце хьал

4

ЮКЪАРЛО

РАНХиГС магистраща
кхетаче дІайихьар
Парламенте

5

ЙОАЗОНХО

Къилбаседа Кавказерча
къамий поэзен
фестивале, дакъа
лаьцар вай мехкахоша

7

БЕРКАТЕ БОЛХ

Зилбухерча Россе
къамашта юкьерча,
культурахи спортахи
йолча фестивале
хьокха оттадир гІалглай
къаман кхоллама
балхаш

8

ГІИШЛОНАШ ЯР

Ишкол йотташ дола
балхаш мишта дІадолх
хьажар Парламента
депутаташ

9

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

Вай котдаргда!

ГІалглайчен, ГІаьбартой-Балкхарой
кулгалхоша накъабархар тІем тІа
тІахьийха блухой

2

**Іа
хьатІадалехъа**

Наькъаш тоаду
болх ма даггара
дІахьош латт

6

Удмурте боабарий дезалашка, царца хало екъаш йист хилар вай Мехкда

Султыгнакъян Йоакъап

«Ла хала болаш хоам ба, тахан, Удмуртски республикери кхаьчар. Герз даьккха ишколе чуиккха, доккха хатар даьд цъан зуламхочо. Бераша бокхийбараша лозабеш, унзара сурт эттад цига», — белгалду вай Мехкдас.

Удмурти кулгалдеча Бре-чалов Александра хоам бу, Ижевскерча ишколе 13 сага вахар хьадад аьнна. Царна юкье да йис бер. Лозабеш бадараш 23 сага ва, царна юкье да — 20 бер. Кхаь дийнахьа таьзет кхайкадаьд Удмурте.

Ижевскерча № 88 йолча ишколе наха герз дийттачул тлехьага, шийна теа веннав блеа зуламхо. Къамаш къестадеча наьха, барзкий белгалло йолаш хиннав из зуламхо.

Келматанаькъян Махьмуд-Иаьлас белгалдир, цъаккха хИаман беже доацача берашта тIакховдар, эггара блеага волча сага мара карагIдаргдац аьнна.

Нах боабарий дезалашка цар гIайга, бала бекъаш ва Мехкда. Лозабешрашта моаршал хилда!

300 гаргга эпсар ГIалгIайчера Россе Герзах дизача низашка Iамалдеш ба

Султыгнакъян Йоакъап

300 эпсар гаргга ГIалгIайчера Iамалдеш ба, Россе Герзах дизача низашка. Иштга дукха, Герзах дизача низай мугIарашка Iамалдеш, ах миллион мара доацача къаман нах хилар — из доаккхал де йиш йолаш хIама да, — аьлар Келматанаькъян Махьмуд-Иаьлас, ше шиь совещани яьчул тлехьага, уж хетаяь яр ГIалгIай Республикери цъац-ца бола резерве латга нах тIем тIа хьехаш хилара аьлар «Сердало» газетага, ГIалгIай Република кулгалхочун пресс-служба.

спублика кулгалхочун пресс-служба.

Цига дийцар, Россе Президентта моажола бетга, ткъаь цъеоалагIча дийнахьа хьахайкадаьча тIема комиссариата, низай структурашта, республика Правительства доакъаш-хошта, муниципальни даькъа тIарча администрацешта хьалхашка оттадаьча декхарех.

Келматанаькъян Махьмуд-Иаьлас белгалдир: «Карарча хана, чоагIа лоархIаме да: бахархошта хьалаш, ма дарра, дIадозийтар, из хоам лертIа

дIакхайкабар, законо дIадехаш дар дIаэцаргдолчча бесси доувзийтар.

Цул совгIа, наха лоархIаш бола, Илма дийша нах юкье боахаш, общественни, дина наха дакъа а лоацаш из болх дIабашьар эшаш да тахан.

ТIахьехаш барий а цар гаргарча наьха а дехар, теркам ца беш дита йиш яц», — аьнна, тIатехар ГIалгIайчен Кулгалхочо.

Цо хьалхадаьккхар, гIайгIай къаман къонахий дIаяхача ханашка а паччахьа ханашкара хьадоладелча а, Даьхе бахьан

долаш латаш хьабаькхаб хьалхарча мугIаре этга. ДIаяхача, итгаш шераш долча ханашка, гIалгIай 27 сага инарал хилар. СССРа а Россе а дошо седкъа беннаб итга гIалгIачоа. Хьалхара Россе Турпала седкъа белар инаралла Осканакъян Суламбика, Россе хьалхара Турпала седкъа бенна гIалгIа я Iарапханаькъян Марем. Россе Турпалхочун цIи елар, Украинне хьалхарчарца денал, майрал гойташ белгалваьннача, Хамхой Адама. Шоай турпалхоех доаккхалду республика бахархоша.

ГIалгIайчен Дешареи Илманеи министр, Ижевскерча ишколе байнарий даьшка йист хилар

ГIазданаькъян Ахьмад

Ижевскерча № 88 йолча ишколе хиннача хатарах, доккха халахетар хиннад Россерча бахархошта.

Дешареи Илманеи министр, Правительства кулгалхочун ГIонча йола Боканаькъян Аьсет, нах байна бисарий хало екъаш, царга йист хилар.

«Республикерча дешареи Илманеи министерства болхлой цIерах Удмуртерча дешаран министерства кулгалхо йолча Болотникова Светланайга йист хул со, царга кхаьча хало екъаш.

ХIара дезалга кхаьча хало, дийца ца валлал йоккха я. Вайх хIаране дегашка, доккха халхетар хинна дIаэттад из унзара гIулакх. Сатоха низ хилба шоай цIагIара нах боабарий, лозабешрашта моаршал хилда!», — язду Боканаькъян Аьсета ший Телеграмм-канале.

ГIалгIайчен, ГIаьбартой-Балкхарой кулгалхоша накъабаьхар тIем тIа тIахьийха блухой

Султыгнакъян Йоакъап

ГIалгIайчен, ГIаьбартой-Балкхарой кулгалхоша накъабаьхар регионашкара тIем тIа бийха блухой аьлар, «Сердало» газетага, ГIалгIай Республика пресс-служба.

Кагийча нахаца къамаьлдеш, Келматанаькъян Махьмуд-

Иаьлас белгалдир цар денал, уж чоагIа хилар, тIема духьала оттара цар кийча хилар.

Цо аьлар, вай денал дола салтий, эпсараш исторе оагIон тIа дукхача хана денз хьабаькхача, шоай денал долаш хиннача, даьй ларах дIаболхаш ба аьнна. Цар даьша а даь — даьша а иштга майрал, денал гойташ лорабаьб хьамсара мохк.

Келматанаькъян Махьмуд-Иаьлас юха а белгалдир, Россе бахьан долаш гIотташ вар, из боккъонцахьа вола блухо ва, цунна тIехьа латт хьамсара республика.

Цо даькъал бийцар ГIалгIайчен а, ГIаьбартой-Балкхарой а тIем тIа тIахьийха блухой, шоай декхар дIазза кхоачаш а даь маьрша болаш юха

берзарца.

«Вай нийсон тIехьа да, вай котдаргда!» — аьлар ГIалгIай Республика Кулгалхочо Келматанаькъян Махьмуд-Иаьлас.

Массехк хьалхага ГIалгIайчен кулгалхочо аьнна-дар, резерве латташ бола нах тIахьехаш хилар, паччахьалкхен лоархIамегIа дола декхар да аьнна.

Галгъай Республика Юнармейций кхетаче хилар лаьрхъа йолча тӀема операцен доакъашхошца

Султыгнакъан Йоакъап

Укх деношка, поисковикаш юнармейцашца цхьана, вӀашагӀхийтар тӀема дакъа тӀа салташца, эспарашца, уж бар, дукха ха йоацаш Украина доазон тӀа дӀахьоча тӀема лаьрхъа операце хинна цӀабаьхкараш аьнна, хоам бир «Сердало» газетага, региона министрий кабинета пресслужба.

Цу кхетаче, тӀем тӀа хиннараша дийцар, кьонача

ладувгӀархошта, шоашта тӀем тӀа карагӀдаьннацох, шоай новкъосташа а, СВО дӀахьоча юкьа, гойтача деналах, майралах. Цу тӀема дакъа тӀа дӀахьоча службах, дукхадараш ха ловш дар бераш.

Хоам бу, цу кхетаче хиннача кьонача, Галгъайчен юнармейцаша дег чура каьхаташ яздыр, тӀема хьалхарча мугӀарашка латгатача нахага.

ХӀара мугӀарашка цар белгадир, уж маьрша юхаберзалба, цу тӀем тӀа цар котало йоакхийла яха дешаш.

ЛНР, ДНР, Запорожски, Херсонски областий бахархоша исторически хоржам бу

Муса Алоев

Лугански Халкъа Республика Российски Федерациех хьакхетара долча хаттарах, референдуме дукхагӀчар дакъа лаьцад хоржамашка.

Эксперташа яхачох, Киев гетгара чӀоагӀа тохаенна хиннае а, уголовни гӀулакх хьаделларгда яхаш, наха кхерам тӀатийса бале а, ЛНР бахархоша денал а, граждани сакхетам а сомабаькка, шоашта бакъахьа хетар хьадир.

Республикански ЦИКе баьча хоамах, моажола бетта 25-ча денга кхоачаш, 20:00 ха яьннача хана, 76% хоржамхой кхадж тасса баьннабар.

Хьалхадоаккх, ЛНР референдуме лаьрхӀар хьатӀаэцаш да, нагахьа санна ахнел дукхагӀа болча наха кхадж тассабале. Цудухьа бокьонга диллача, уж хоржамаш этгад ала йиш я.

ХьалхагӀа шин дийнахьа, кхадж тассарах бола хоам мара ховш бацар. Из, Донецк-кера Халкъа Республике

(ДНР) из яр 55%, Запорожски областе — 35 процент, Херсонски — 31,8 процент. ХӀара дийнахьа Россече хиларах кхадж тоссача наьха, дукхал совйоалаш латт.

Цу дакъа тӀарча бахархоша яхачох, референдум дӀаьхарца, цар белгалду шоай дезалла кхерамзлен тӀалашо йола вахар хургхилар.

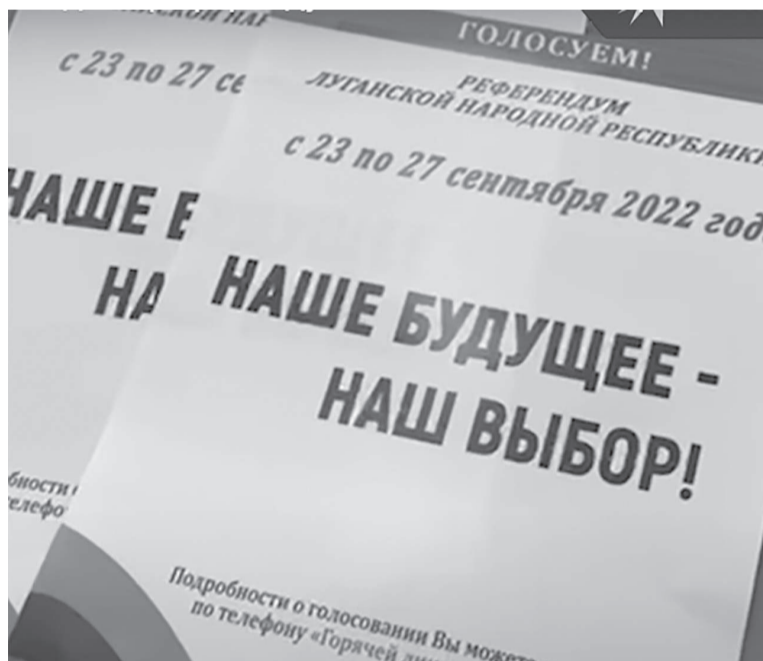
СихагӀа Россех дӀакхетаро, тха вахар кхераме доацаш а маьрша а дерзадергда, йоакх цар.

Из кхета а деш, Киеверча тӀазаро ший кьизал совйоаккхаш латт. Цу тайпара, референдум дӀахьош йолча хана е лаьрхъа хина теракташ гучаьхар, Украина араьхарча разведка агентура.

Иштта дале а, РФ регионашка шерлуш латт ЛНР, ДНР мукъадаьккхача доазон тӀа референдумаш дӀаьхарча болх.

Цунна масала да, Назране этта хинна йоккха митинг.

Российски Федерацина чуйоагӀаш уж республикаш хилар а, мобилизаци яр а, ба-

хьан да, цу наьха вахар маьрша даккхарал совгӀа, исторе оагӀорахьа а нийсхо яра лаьрхъа.

Цига кьамаьлдаьча «Единая Россия» парте, комитета кулгалхочо Кхоартой Ибраьхама, вай бараш бутаргбац аьлар.

Белгалдаккха дезаш да, Галгъайчера, РФ кхьча ре-

спубликашка, мукъаьяхча республикашка гумманитарни новкъостал дахьитад, итташ тоннаш продукташ а, иштта кхьйола эша хӀамаш а.

Цу тайпара новкъостал дӀахо де лерхӀаш да ЛНР, ДНР, Запорожски, Херсонски областашта.

Мобилизацеца дувзаденнача хаттарашта лаьрхъа «дӀайха така» хьадийлад республике

Султыгнакъан Йоакъап

Мобилизаци гӀулакха лаьрхъа, «дӀайха така» хьадийлад вай республике. Цига гӀолла, моллагӀа долча хаттара жоп ха йиш йолаш ба бахархой. Эксперташа яхачох, ший ханнахьа хьадийлача «дӀайха така» нах лорабергба бакъдоацача хоамех, водачо, воагӀачо ховш хӀама доацаш доаржадеча харцдарех.

«Бакъдар дувцача моттигашка мара ла ма дувгӀа! Нийсадоаца хоамаш хьа ма ийде!», — аьлар вице-премьер волча Чернышенко Дмитре. Ерригача Российски Федерацие субъекташка хьайийлай из моттиг. МоллагӀа долча хаттара жоп дала кийча ба цига. Губернатораша гӀо деш дӀахьоргба из болх.

Эггара дукхагӀа наха телача хаттарашта, оборонах йолча министерстваца жопаш кийчдеш я правительство. 112 телефон дӀатехача, «Объясняем. рф» яхача ресурсе гӀолла, довзаргда ха безам бар.

Херсонски, Запорожски областешка, ДНР, ЛНР дӀахьош я Россех хьакхетарах йола референдум

Султыгнакъан Йоакъап

Запорожски, Херсонски областешка, иштта Донецки, Лугански халкъа республикашка референдумаш дӀахьош я, Российски Федерациех уж дӀакхетара долча хаттарах. Цунах хоам бир СМИ викалашка, избирательни комиссе доакъашхоша.

Исторически кхадж тассара болх дӀахьоргба пхе дийнахьа хоржам дакъа тӀа а, иштта нах бахача, цар цӀен юхерча дакъа тӀа а. ТӀахьожамхоша яхачох, кхадж тассара болх ший боарамах дӀабодаш ба, Туррехьа, хоржам дакъа тӀа бюллетенеш дӀадиьхад.

Хьалхадоаккх, цӀенах беьача наха лаьрхъа, кхадж тассара йола хоржамий моттигаш, РФ доазон тӀа, цхьацца йолча субъекташка а я.

Массехк хьалхагӀа, Российски Федерацие Президента Путин Владимир белгалдир, Донбассе а, иштта мукъаьяхча шахьарашка а бахача наха бакъахьа хетар, ше хьаллоацаргда аьнна.

Сейнарой Бексултана хетабаь гойтам д'ахьоргба музее

Г'азданаькъан Ахьмад

Малсаганаькъан Тухана ц'ерах йолча музее д'ахьоргба, Сейнарой Бексултана хетабаь суртдокументални гойтам. Из хиннав Къилбаседа Кавказа ц'ихеза политически болхло, информатизацех йолча дерригача къамашта юкьерча академе академик, юридически Илман, Г'алг'ай, эггара хьалхара доктор.

Г'алг'ай къаман бокьонаш меттаоттаяра т'ехьа, дукха къахьийгарех ва из саг. «1990-ча шерашка, г'алг'ашта хьалха латташ, дукха болх бир Сейнарой Бексултана.

Къаман шоллаг'ича сьезде из хержар Г'алг'ай автономии меттаоттаярах йолча оргкомитета доакъашхо, т'ехьаг'а цу оргкомитета кулгалдеш хилар из. Г'алг'ай къаман совета хьалха латташ къахьийгар цо, мехкаш баьхача наьха бокьонаш меттаоттаярах дола закон кхоллаш хилар из, къамах доглазаш ваьха саг. Цо хьалха этта къахьегаш 1992-ча шера, ажкан хьалхарча бетта 4-ча дийнахьа г'алг'ай республика хьакхоллара ц'оаг'о йир.

Ший мехкахой баьхан долаш дукха болх баь, низ Юбила саг ва из», — аьлар музее кулгалдеча Саганаькъан Мухьмада. Из къаман визза хинна воI вовзийташ бола гойтам хьабелларгба, укх бетта 28-ча дийнахьа.

Шолжерча кагийбарашца Iаьдала болхлоша дийцар коррупце хьал

Берданаькъан Лорс

Из кхетаче д'аяхьара харжа моттиг яр, Г'алг'айчен Къаман библиотека дешара зал. Шолжа района, Шолжа-шахьара кагийбарашца кхетаче д'айихьар

коррупцена духьала къовсам лоаттабара йолча Урхален викалаша, кагийбарий Комитета болхлоша.

Из мероприятия в'ашаг'ьеллар яр: Г'алг'ай Республика Прави-

тельства, Кулгалхочун УПК Администрации, Г'алг'ай Республика кагийбарий Комитета новкъостал а деш, Г'алг'ай Республика антикоррупце политика маьхалъяккхара в'ашаг'ьелла яр из. Мероприяти д'аяхьар баьхан

дар, коррупцена духьала къовсам лоаттабара йола уйла кагийбарий даима а дагахьа лоаттаяр, вай республике, коррупцеца къовсам лоаттабара лаьрх'а д'ахьош йолча политиках, уж дикаг'а д'акхетабар.

Г'алг'айчен школьникашта хьалхадоккх эстремизма, терроризма кхерам мел боккха ба

Г'азданаькъан Ахьмад

Терроризма духьала къовсам лоаттабара йола комисси яха хилар, Г'алг'айчен Маг'албика района №10 йолча ишколе, цига д'ахьош яр терроризма, эстремизма духьала къовсам лоаттабара т'аерзаяь йола мероприятия. Цига дийца дош дар, кхувш йоаг'ача т'ехьенна юкье терроризм, эстремизм ярг'йоацаш д'абахьа безача балхах лаьца.

«Дешархошта хьалхадоккхар, тахан кагийбарашта юкье эстремизм ялара кеп гуш хул наха юкье йолаш йола бокьонаш ца лелаш, миштаб ца ховш бола кагийбараш в'ашаг'бетталуш, бокьонаш телха е г'ерташ цар лелабеча наьках.

Эстремизм, терроризм

дукхаг'ича даькье д'а-юха йоржаеш хул, социальни мазашка г'олла. Из кхетаче д'ахьоча юкья кагийбараша, шоашта дагадоакхаш дола хаттараш а делар, говзанчаша царна жоп делар.

Кхетаче йистейоалаш терроризма, эстремизма духьала къовсам лоаттабара в'ашаг'ьеллача комиссе викалаша кагийбарашта хьалхадоккхар, цу воча г'озарах лоравалар мишта хила деза-шоай

оаг'онаш т'а юкье зулам долаш йолча материалашта кепача тохар, иштга из хьаллоацаш дола къамаьлаш цу оаг'он т'а ца яздар», — аьлар «Сердало» газетата, Маг'албика района администратце пресс-служба.

«Ингушэнерго» республика 7 эзар вахархочунна электроснабжени хилийтара хьал лакхдергда

Берданьян Лорс

«Россети Северный Кавказ» ГалгIай Республикае электросетевой боах-ма хьал, 2022/23 шерашка, гуйранара-Тана зама хьатIа йоагIаш объекташ чIоагIе лаьрхIад (ЛЭП) шин лакха волт йолча тока саьргашца, цига вIашагIкеташ я 330 кВ, 110 кВ ши центр.

Шолха долхаш дола тока саьргаш-энергообъект, шин фазах дола саьргаш вIашагIкеташ, цьхан тока бIоагIа тIа ши зIи йода (ялх тока саьрг).

110 кВ напряжени йола ЛЭП 20 километр совгIа йIаьха я, цо Iалашо ю Назрань-шаьхара цьха дакъа элетроэнергеца, иштта цу чу йоагIа: ТIой-Юрт, Долакха-Юрт, Ньсарен район.

Цо ца хаддаш болх беш хиларах тийша да, 71 эзар сага, иштта 82 социальни лоархIамеча урхаленашка электроснабженеца Iалашо яр.

Ара хаоттам телхача хана, шелал этгача хана, тока зIанара боагIашта тIабодаш бола низ лаьгIбара «Ингушэнерго» филиала энергетикаш массехк телха бIоагIий кердадоахаш, тоадеш бола болх дIаьхо, иштта 9,5 бIаьха бола тока саьрг хувцаш а моттигаш нийслу. Из доацаш а, уллув хьатIаьнна нухаш дIайоахаш, накьаш цIендеш дола балхаш а дIахо.

«Ремонтни программа кхоачашьеш дола, балхаш дIаьшо да хIара шера. Ара шелал этта халача хьалашка, ца соцабеш даима шоашта тIадиллача даькъа тIа болх дIаьшо лелаш ба энергетикаш. Иштта ца хилча наха а социальни лоархIамеча объекташка, ма эшшара, электротроэнерги хургьяцар. Цунна балхаш тийша да мехкара вахар социально-экономически дегIадар а. Цудухьа вайх тийша диссар, терко ца еш, дита йиш яц вай», — аьлар «Ингушэнерго» филиала кулгалжочо ТIоаршхой Рамазана.

Хьалхадоккх, ГалгIайчен «Россети Северный Кавказ» ремонтни компани дIаьхьара, карарча шера, 138,5 млн сом дIадохийтаргда. Из 145% я, хIаьта аьча (82 млн сом) дукхагIа да 2021 шера хинначул.

РАНХиГС магистраща кхетаче дIайихьар Парламенте

Султыгнаькъан Йоакъан

Регионални Парламента законашцара болх бовзара тIехьа, республике баькка хилар РАНХиГС магистраща. Уж ба парламентски гIулакх Юмадеш боахараш. Кафедра кулгалдеча профессораца Бакушев Валереца, Росстайп-тайпарча субъекташкара хьаьший бар баьккараш.

Къаман Собрание спикер волча, ТIумхой Мухьамада хьалхле лоацаш дIайихьар кхетаче. Иштта цига дакъа лоацаш хилар: вице-спикераш Пьхараньякъан Руслан, Хаше-наькъан Аза, депутаташ, Шолжа-пхьерча горсовета депутат вола, каратэх дунен чемпион хинна Оздой Ингисхан. Безаме

дIадахар вIашагIкетар.

Парламента спикер волча ТIумхой Мухьамада дийцар, республике депутаташа дIаьгоча балхах. Хьоахадир, эггара лоархIамегIа экономически хьал тоадар, къаман проекташ

йоаржар долга. Парламента хIара комитето дIаьшош бола болх бовзийтар магистраща.

Уж лаьрхIа бар дIахо университета кулгалхочунца, спортах йолча министерства хьалха латтарашца кхетаче дIаьхьа.

Бакушев Валере доккха баркал аьлар ТIумхой Мухьамада, депутаташта, иштта хоза, безаме шоаш тIаэцарах. РАНХиГС кулгалхоша дIаьта совгIаташ делар цо царна.

Гриппах, кхьийолча вирусех лаьца дийцар Магасе дIайихьача кхетаче

Коазой Мадина

Грипп, ОРВИ даржара гIулакх, укх юкъа, стабилни лоархIаш да вай республике. ДIадахача шера хиннача хьалага хьечача, укх сезонах 9% лохагIа

латт лазарашцара гIулакх. Таханарча дийнахьа, цьхац-ца вирус кхийттараш 7000 тIа латт. Цох лаьца дийцар, республика Правительства санитарно-противоэпидемически комиссе дIайихьача кхетаче.

Кхетачен кулгалдеш хиннар яр. Правительства кулгалхочун Гюнча, Боканьякъан Аьсет. Цо белгалдаьчох, лазараш, ма хулла, ца даржийтара гIулакха

эггара дикагIдар, ханнахьа еш йола вакцинаци я. «Укх бетта дIаболобе беза прививкаш яра болх, грипп даржаш йола ха хьатIаэтгача, дегI дикагIа духьала отталургдолаш», — аьлар комиссе доакьашхоша.

Накбий хьал тоадеш латт

Коазой Мадина

ХIара денна хIана дац аьнна, республикерча накбий хьал тоаде арабувл, цу гIулакха бехтокхаме бола болхлой. Укх деношка, цар кьахьег Шолжа-пхьерча, Назранерча накьашкара кIоагаш дIадукъаш.

Нувхех, йоархех цIенду накьа оагIонаш, гIашлеларий никь а нийсбеш латт. Кьаьнара яраш дIа а йоахаш керда знакаш оттаеш латт накьашка. ДогIаш дола ха хьатIаотталехьа, йисте даха гIерт уж деррига балхаш.

Интернете гIолла нах Iехабеча зуламхоша, 75 эзар сом даьккхад вай мехкахочунгара

Султыгнакьан Йоакьап

Прокуратура болхлоша тохкаш латт, интернети гIола тийшаболх баь, ахча даьккхача вай мехкарча яхархочун гIулакх. Малув ца ховча саго, телефон теа, хьа карта тIара ахча Iодаккха гIерташ ба аьннад, шийгада цIагIа ягIача кхалсагага.

Менеджер я яхаш, интернети гIолла нах Iехабеш ягIачо тувляьча кхалсаго, цьаьккха тийшаболх дагабоцаш, банкомате дIа а яха ший карта тIара 75 эзар сом цу бIехача адамашта дIатIатессад. Ахча кара кьаьча зуламхой, байна дIабаьннаб.

Полице болхлоша тохкаш латт из гIулакх. Ишттача накьаца тийшаболх лелабеш, банкера болхло ва со яхаш, нахагара 15 эзар сом ахча доахаш ваьгIа Кисловодскера зуламхо гучаваьккхав Шолжа-пхьерча МВД болхлоша. Из хIанз набахтен зIамига кор мара, хIама гургдоацаш Iоховаьв.

Бахархошка кхайкарал ду! Бокьала а интернети гIолла малашб ца ховча наха ахчаш дIа тIа ма тувса! МоллагIа дола карташцара гIулакх банке дIа а дахе кьоастаде. Ма Iехадайта шоаш зуламхошка!

Накьаш тоаду болх ма даггара дIахьош латт

Коазой Мадина

хархошта.

Цьаьккха а никь тоабе араьлар болхлой. Экажакьонгий-Юртаи Iаьлий-Юртаи юкье улла никь, кастга, кердача куцаца духьаоттаргба ший ба-

Гетгара дукха машенаш ший кара чуэцаш бола из никь, тоабе безача хьале кьаьча дукха ха яр. Из бахьан долаш, юкье лаьцар из машений накьай хьал тоадара

йолча паччахьалкхен программе. «Хьалхара балхаш дIадоладаьд цига. Кьаьнара кIийле дIаьоаккхаш боахк болхлой. Цьан меттиге асфальтцеманта никь дIашаьрбеш латт. Лакха тIахьожам беш

дIакхухьаш да, тахан, уж белхаш. Шелал отталехьа тоадаь дала дезаш да, эггара хьалхарча мугIаре оттадаь накьаш», — дийцар тхога накьайх йолча министерства пресс-служба.

ГIалгIайче дIабихьача хоаттамо хьагойтар, вай бахархой, 95%, маткапитал машен эцаш дIадахийтача бакьахьа хеташ хилар

Султыгнакьан Йоакьап

шера, аьгинга бетта.

ГIалгIайчен бахархошка даьча хаттараша хьагойтар 95%, машен эцаш, маткапитал оала ахча, дIадахийта раьза хилар. Традицех дIахьош бола, нахага хаттараш деш бола болх дIабихьар, «100 сага» юкье «Сердало» газета, карарча

Дукха ха йоацаш, мехка СМИБеца хоамах, АвтоВАЗ кулгалхочо Соколов Максима хьалхадьккхар, вай мехка хьаеш йола хьалхара автомобиль эцаш, матерински капитал олаш дола ахча дIадахийта мегаргдар аьнна. Белгалдаккха дезаш да, хIара

шера белгалдеш да, матерински капитал оала ахча малагIча гIулакха дIадохийтаргдар, дезалла дикагIа цунах пайда хургболаш. Экспертгаша яхачох, ГIалгIайче кхы башха транспорт ца хилар ларде а лоацаш, матерински капитал оала ахча, дезала юкье транспорт эцаш,

дIадахийтача дикагIа пайда хургбар, аьнна. Цул совгIа, РФ кхыйолча регионашта а из дика гIулакх да. Цу тайпара хаттар кхоачашдаро таро хулийтаргья, цьаьцца болча дезале хьалхашка отташ дола декхараш кхоачашде, хIанзарча хана, ца хилча даргдоацар а да ший коа тIа машен хилар.

ГӀажара-Юрта эггара йӀаьхагӀа йолча урамах, хина хьал тоадаьд

Берданаькъан Лорс

Селхан, ГӀажара-Юрта
кӀоаргача насоса меттел,
кхыйола оатхал оттаеш
бола болх дӀабихьар, из
ца дича даргдоацаш дар
Школьная, Лермонтова
урамашка лерттӀа хий
хьадоагӀаш хилийтара.
Дукха ха яр, уж кхоачам-
боацараш бахьан долаш,
наха цига хало оза.

Школьная урам Лермон-
това урамах хотталуш дӀахо
йодаш я, урамах цхьан даь-
къа тӀа хул уж шаккхе а. Цу-
дхьа, бӀаь совгӀа саг ваха-
ча моттиге, из кхоачамбо-
ацар хоалуш хургдац аьнна
хетт. Шелал хьатӀаьлехьа
ший ханнахьа дӀабихьача
балха чӀоагӀа раьха да
Ӏаьдал а, иштта укх юртара
нах а. Хица дувзаденна да
вай мел дола вахар. Из ца
хилча юха соцаш ба берри-
га болх.

ГӀажара-Юртарча ад-
министраце баьча хоамах,
тахан, сарлехьа, уж балхаш
йистедоахаргда.

Къилбаседа-Кавказерча къамий поэзен фестивале, дакъа лаьцар вай мехкахоша

ГӀазданаькъан Ахьмад

«Поэзи хьасташ» яхача, Къил-
баседа Кавказа регионаш-
та юкьерча поэзен фестивале
дакъа лоацаш хилар, вай мех-
кара кхоллама делегаци. Став-
рополе уллача, Курская яхача,

станице дӀабихьар из болх.
Вай республике цига бахар
йоазонхой: союза кулгалду
Ноакъастхой Хаваж, йоазон-
хой союза доакъашхой Чане-
наькъан Тамара, Ваделанаь-
къан ИбрахӀим, Коазой Ӏашат.

«Фестивала программа йок-
кха я. Хьалхара ди дӀадихьар
Курске гӀолла экскурси еш, ма-
стер-классаш хьокхаш, байташ
ешаш. Из болх вӀашагӀбеллараш
ба Ставрополерча йоазонхой
союза кхуврча болхлой.

Курскерча администраце

гӀо деш, дӀахьош да из гӀулакх.
2021-ча шера Курске хьайий-
лача модельни библиотекага
хьажа баха хилар доакъашхой»,
— дийцар тхога, вай къаман би-
блиотека цига дӀайовзийташ
йолча, Коазой Ӏашага.

Набахта боахкача наьха хьал тохкаш хилар, цу гӀулакха йолча комиссе болхлой

Султыгнаькъан Йоакъап

ОФСИН Юкьарлен совета
доакъашхой, тӀахьожам
комиссе болхлой арабаь-
лар республикерча на-
бахта боахкача наьха
хьал такха.

Лийца боахкача наьха
бокьонаш лораярах йолча,
ОФСИН кулгалхочун гӀонча
волча Харсенаькъан Азраи-
лаца набахте гӀолла хьожаш
чакхбаьлар болхлой. Цар
техкар цу чура хьал, къамаьл
дир набахта боахарашца.

Цул тӀехьагӀа нах
тӀайибеш, царна дага до-
ажкача хаттарашта жоп луш
болх дӀабихьар. Иштта цар
кхетаче йир, республике
ОФСИН кулгалдеш волча
Ролдугин Сергейца.

Дувца оттадаь кертте-
радараш дувзаденна дар,
лийца боахкача наьха бокь-
онаш лораярца, царна эшаш
йола молха, иштта кхьада-
раш а вӀаштӀехьадахарца.

Ролдугин Сергея геттара
лоархӀаме да аьлар, иштта
цу гӀулакха тӀахьожам беш
хилар. Бехттокхаме дӀахьоча
балхо дуккха кхоачамбоаца-
раш юстара доах.

Мехка истори довзийтар дешархошта

ГӀазданаькъан Ахьмад

«Дешархошта лаьрхӀа куль-
тура» яхача дешара прое-
кте гӀолла, «Турпалхочун ци
юххе я» яха музейно-экскур-
сионни программа дӀайихьар
СоагӀапчара культура ЦӀагӀа.

«ЧӀоагӀа хозахеташ дӀайихьар
бераша музее ха.

Тема шерашца вай мехка
дувзаденнаш, иштта цӀихеза
хиннача укх юртарча бахар-
хой истори, дайзар царна. №30
йолча ишкола дешархо йолча

Ӏумаранаькъан Яхас дийцар,
СоагӀапче мишга йойилла юрт
я, музея кулгалдеча Йовлой
Кьурейша берашта йовзийтар,
укх юртарча цӀихеза хинна-
ча наьха цӀераш: йоазонхо Бо-
канаькъан Ахьмад, тема до-
акъашхо Гарданаькъан Тоарк-

хо-Хьажа, абрек хинна Говоро-
жев Суламбик (Сулумбек Са-
гопшинский)», — дийцар тха
газета интервью луш, юртар-
ча культура ЦӀен кулгалдеча,
КӀориганаькъан Лейлас.

VI РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ
ФОРУМ

ДЕЛОВАЯ ИНГУШЕТИЯ 2022

29-30

СЕНТЯБРЯ

«Деловая Ингушетия-2022» форуме, дакъалоа-царгда цихезача экономика-сташа

Берданаькъан Лорс

Массехк ди мара дисадац, республика экономикаски вахара «Деловая Ингушетия-2022» бизнес-форум д'айолаяла.

Из д'айолаалургья хьат'адоаг'ача ерача дийнахьа, шин дийнахьа хургья из.

Из мероприятия д'ахьош я, республика Кулгалхочо, Келманан Махьмуд-Таьлас, т'адилларах. Цига 4 млрд сомал совг'а мах бола барх'и инвестиционни барт бе лерх'аш ба АПК даькъе, промышленноста, шахьара инфраструктура хьальеца даькъе.

Мероприяти д'ахьош, инвестпроекти презентаци хургья: берий кхача арахецача даькъе, клубникаш лелаеца, товарни карп оала чкъаьара кхечеца Тама боахаме, шера 24 тонн чкъаьара хургболаш болча балха даькъе. Из доацаш а элеватора комплексе к'а лорадара йола моттигаш хьальеш, боча б'ар чакхдоаккха завод хьальеш, иштта пхе седкъа отель 10000 кв м даькъа т'а хьальеш, цунна хьат'аь офисни г'ишлош а йолаш, х'анзарча ханара Магасе коттеджаш (ишкола, берий беш, ФОК, бассейн) хьальеш бола болх бувцаргба.

Цу тайпара проекташ ювцача дакъалаца ловш хилар, 100 хьаьша-экспертташ. Уж тайп-тайпарча федеральни ведомствай, агентствай, Кьилбаседа-Кавказ дег'айоалаяра — викалаш ба.

Форума цхьан даькъе гойтаргья, Российски регионашка арахецаш йола продукци.

Кхетаче хургья Назранерча «Строймаркет» Торгови центре.

Г'алг'айчен хьаьша т'аэцар

Зилбухерча Россе къамашта юкьерча, культураху спортаху йолча, фестивале хьокха оттадир г'алг'ай къаман кхоллама балхаш

Газданаькъан Ахмад

Кавказерча къамий тайп-тайпара гойтамаш долаш д'айихьар, Шолжа-Г'алий т'ара культураху спортаху йола фестивал. Вай къаман культура, тхьовра денза хьадоаг'а лоарх'амедараш довзийташ цу фестивале хилар, цихеза этнограф, къаман кхоллама цен болхло йола, Дзарахананькъан Зайнап. Исторически справкаш, къаман кхоллама балхаш лаьца сюжеташ юкье кхувлаш д'абихьар Зайнапа ший болх. «Вай къаман дахча, иштта кхьдолча х'амаех даь, кулговзал эшаш дола хоза балхаш дар цига хьокха оттадаь.

Иштта цига баьхкабар вай говзанчаш. Цар хьекхар массане дог ураоттадеш йола мастер-классаш», — аьлар Зайнапа тха газетага.

Кавказера аьшкацара балхаш дувцаш, мастер — класс юкье йоалайтар Зайнапа. Хьаьшашта вайзар Кьилбаседа-Кавказе санна, араха, д'ахо а вовзаш вола аьшкапхьар Г'алай Адам. Б'арг т'а ца отташ хоза гойтам бар, дахчан пхьар

волча, Цхьорой Аюпа кийчбаь а. Хьокха оттадаьдар дахчан креслаш, г'алаш, дахчанца гом бохийташ тодаь сурташ, иштта кхьдола балхаш а.

Хоза къахьегам бар, суртанч йолча, Оздой Лидай кулгаша кхеллар. «Эхо дзурдзуков» яха суртий дуне дар цига хьаьшашта оттадаь. Таханара, къаьнара ханаш в'ашка оттаеш хоза баь болх бар из. Х'аьга болх чкъаьран ц'оках баь бар. Дуккханешта тамашийна хеташ х'ама дар, иштта сурташ кхоллар. Автора сийрда уйлаш, дег чура нигат

хьокхаш дола балхаш ца хьожаш саг т'ехьавоалалургволаш дацар. Лаьрх'а кьоастадаьча дозон т'а д'ахьош хиннача, спортивни яхьашта юкье бар вай атлеташ. Геттара хозахеташ т'аййцар гулбеннараша, тха хьувзаш баг'ача, вай филармонерча артисташа лийкха къаьнара илlesh. Селханара ха хьаьхьокхаш бар уж.

К'увсаш хьадеш йола говзанча, Тахильгананькъан Райшат, вай ноаноша шоай кулгашца деш хинна к'увсаш мишта хиннад хьокхаш яр ший исто-

ла т'а. 1924-ча шерара орнаменташ т'айолча альбома т'ара орнаменташ юкье ухийташ бу цо болх. Цун говза даь к'увсаш юкьедоацаш цхьаккха гойтам д'абодац. Иштта форуме латар, Малсагананькъан Тухана цераху йолча музеера х'амаш, пачахьалкхен кхоллама музеера балхаш. Геттара хозахеташ хьожаш хилар хьаьший, «Барт» яхача, театральни коллективо хьекхача зоахалол дувцача сюжетага.

Вай даьша бийца к'оарга мотт, цар хинна хьаькьал хьаьгойтар цар цу сюжете. Деррига йисте долаш хьаьший т'абийхар, г'алг'ай къаман эздийча даарах чам баккха. «Иштта д'акхухьача форумаша тайп-тайпара къамаш гулду, барт ч'оаг'бу. Из г'улакх д'адоладаь вар, ший хана олимпийски чемпион хинна, Армакананькъан Исрабил. 2009-ча шера цо хьалле лоацаш, Г'алг'ай ловзараш д'адихьар вайцига, цул т'ехьаг'а Кавказа ловзараш хинна, Кьилбаседа-Кавказера, деррига къамаш чулаьцар цар. Циггара юхьиг йолаш я, х'ара шера д'акхухьаш йола, е таханара фестиваль а», — аьлар Дзарахананькъан Зайнапа.

**ГалгIайчен
Единороссаш
баха хилар,
ГIайрбика-
Юрта хьалъеш
латтача
гIишлонга
хьажа**

Султыгнакъан Йоакъап

Ишкол йотташ дола балхаш мишта дIадолх хьажар, Парламента депутаташ

Султыгнакъан Йоакъап

Парламента депутаташ бола Чуранаъкъан Мустафа, Совтанаъкъан ХIарон МагIалбикерча шоай партийни новкъосташца, Йоккха-

ча Ачалкхе хьалъеш латтача, кердача ишкола балхаш мишта дIадолх хьожаш хилар.

720 бер ший кара чуэца дезаш ба, из дешара кхуврч. Из беркате болх, «Керда ишкол»

яхача, партийни проекте чубодаш ба. Ах миллиард ахча да из гIулакх чакхдаккха аьнна, пачахьалкхено хьахьождаьр.

Берашта эшаш мел дола, кердадараш долаш хургья керда ишкол. Таханарча дийнахьа,

хьалххе оттаяьча ханага хьежжа дIабодаш ба болх. Из кхуврч хиларо дикка паргIатонга боахаргба хьехархой, дешархой. Тахан йиза латта юртура ишколаш, шоай хила беззача боараме болх бара дIатIагIоргья.

ГалгIайчен Единороссаш баха хилар, ГIайрбика-Юрта хьалъеш латтача культура ЦIен объектага хьажа, из хьалъеш я «Культура малой Родины» яхача Халкъа программа, партийни проекта мугIарах аьнна, хоам бир «Сердало» газетага, регионални партийни пресс-служба.

ГалгIайчен Шолже ер шу йистедалалехьа 704 моттиг йола ишкола хьалъергья

Берданаъкъан Лорс

Къаман проекта чуйоагIаш Шолжа-пхье Восточни оалача юрта, 704 дешархошта лаьрхIа моттиг йола ишкола хьалъергья. Из гIишло хьалъе йола-ьяьр, карарча шера. Шахьара мэре яхачох, хьалъергья из, карарча шера, чантар бетта.

Ишкола диъазза вIаштараяь хургья, юкъара моттиг 15751 кв метр. Цо дIалоацаргда 42 943 кв метр лаьтта.

ХIанз цига, чура балхаш йистедаохаш латт. Объекте хургья: спортивни зал, актови зал, столови. Цу дакъа тIа хьалъергья волейболах, баскетболах ловза моттиг, футболах ловзара дола доазув, иштта салоIама моттиг.

Из хьалъергья яларга хьежаш я Восточная оала юрт, цар шоай бераш Шолже дIакхувл, цу духьа дукха халонаш нийслу царна, цу дакъа тIа. Деррига дIадаьккхача а, ахчанца дувзаденна да из.

«Единая Россия» парте ИРО гIончас Дидиганаъкъан Ахьмада, Чуранаъкъан Мустафас, РИК кулгалхочо Кхоартой ИбрахIама, Назрань-шахьара моттигерча отделене секретара Бохтаранаъкъан Ювсапа — къамьлдир подрядчикашца, иштта царна байзар хьабеш бола болх, дIахо хьаде дезаш дар хайра.

«Кердача программах хьалъеш йола кердача гIишлон чу болх бе йиш йолаш хургья балха коллетиваш, цул совгIа, цига хьоашалха йоагIаш хургья кхьйола кхоллама коллетиваш.

Укхача эшаш дола хьалаш хургда хореографена, исбахьален, декоративни-прикладной искусства», — аьлар Дидиганаъкъан Ахьмада.

Белгалду, укх тайпара объект юкьейоалаяро таро хулийтаргья юрта бахача кагийбарашта шоай салоIама ха лерттIа дIаяхьа, шоашта ховш дар, начIал, кхоллама болх белгалбе, из маьхалбаккха.

Укх чу, иштта хургья концертни залаш, кхьйола помещенеш. Цу дерригне таро хулийтаргья культурно-массови оала меропрятеш лерттIа дIаяхьа. ГIишлонхой шоашта йиллача хана, болх йистебаккха кийча ба.

«Галгай кухне цай» яхача фестивале дакъа лаьцар бахархоша

Берданаькъан Лорс

«Галгай кухне цай» яха, йоккха фестиваль д'айихьар Магасерча «Алания» доазон т'а. Республикерча х'ара моттиго, цхьацца даар кийчдаьдар цига. Юстара бисанзар цу гулакха Илдарха-Галий т'ара, Шолжа-пхьера бахархой а. Тайп-тайпара даараш хьокхарал совг'а, Шолжа районерча наха, кулгашца даь дукха говза балхаш хьекхар цига.

Илдарха-Галий т'арча бахархошта хетачох, хьаша т'аэцара гулакх белгалдеш хилча, эггара лакхаг'а долча лаг'а т'а, цу пхьера кулгавовзал йола кхалнах оттаргбар.

Шийлача дийнахьа д'айха ч'аьпилг, хингалаш даа безам бараш дукха бар. Д'айхха хьадеш, д'адекъаш латтар из хоза даар. Правительство кулгалдеш вола Слостенин Владимир а, цу мерзача даарах чам боаккхаш хилар.

«Галгай даар» яха фестиваль д'ахьош, ц'и ялара кхерамзлен Iалашо яьяр

Коазой Мадина

Дукха нах в'ашаг'икхийтгача доазон т'а, моллаг'а дола а хатар нийслургдоацаш, Магасе г'олла йолча, ц'ераца кьовсам лоаттабеча службаша «Галгай даар» яха ц'ай д'ахьоча хана, Барта Г'ала майдан т'а лаьрхх'а йола Iалашо яьяр ц'ера кхерамзлена.

Керттера декхар зулам ца далийтар хилара тарра, ц'ераца кьовсам лоаттабеча служба болхлоша мероприятее доакъашхошта хьалхадьккхар, уж цу дешаца бектокхаме хила безалга.

«Цу тайпара, цига хьабьхкача хьаьшашта а, иштта мероприятее дакъалоацаш барашта а ц'и яларца ювзаенна кхерамзлен Iалашо хургйолаш, лаьрхх'а йола инструктаж д'айовзийташ болх д'аьихьар.

Из болх барал совг'а, ц'ай йистедаллаца а, мероприятее даьшта дола новкъостал лоаттадир цу служба болхлоша.

Ц'ера кхерамзлен даькъа т'а шоашта хьалхашка оттадаь декхар дика кхоачаш а дир цар», — аьлар чоалханерча хьалий боахама пресс-служба.

Галгайче лостам бе безаш йола хина объекташ белгалъяьй

Коазой Мадина

«Галгайчен Iалама Министерства говзанчаша, «Западно-каспийское бассейновое водное управление» урхален болхлошца, «Центррегионводхоз» ФГБВУ цхьана, Галгайчен хина объекташ тахкар.

Из болх д'аьихьачул т'ехьаг'а, белгалъяьй экологически оаг'орахьа меттаоттае езаш йола хина а берда а йистош», — аьнна белгалдир,

Галгай Республика Iалама министерства пресс-служба.

Экологаш яхачох, комиссетахкаб Маг'албикера Iам, Пой-Юрта даькъа т'арча, Камбилеевка оалача, хина йисте г'олла Iубода оаса, Сурхот'ерча Кенч хина хьал а тахкар, Илдарха-Галий т'арча Шолжа хина цхьан даькъа т'арча хина хьалаш а дайзар.

Комиссете доакъашхой дика тохкама болх беш чакхбаьлар: Iаьлий-Юртарча хина а, иштта Шолжа-пхье Шолжа а, Буро-К'алерча, Экажакьонгий-Юр-

та г'олла додача хина а хьалаш миштад хьожаш.

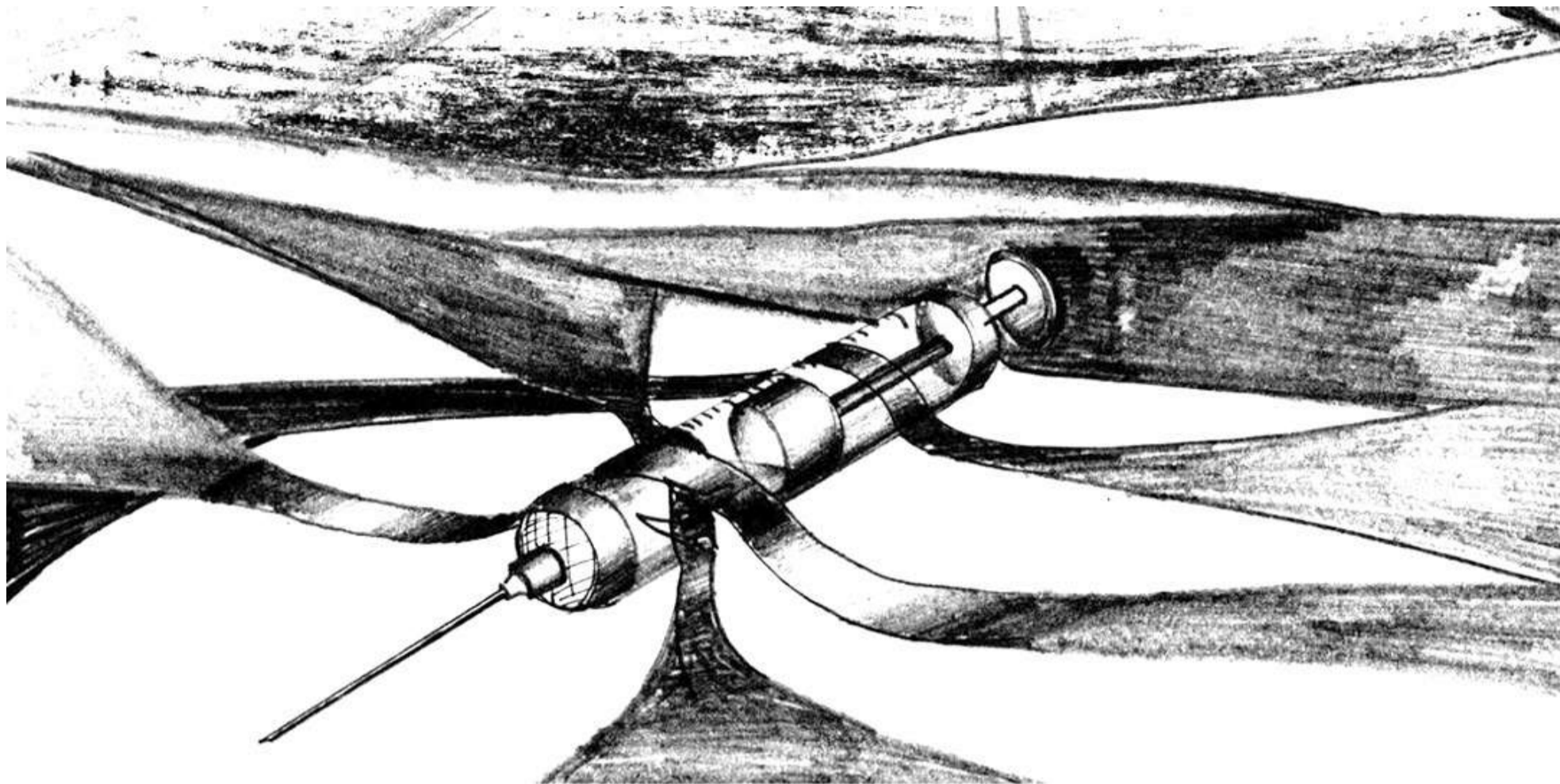
Инспекци яха хилар, Лоамарча Iармхи хина хьал довза, уж иштта хилар Шолжа района доазон т'а, Даьттаг'арча Фортанга, Ольгат'ера, Камбилеевкера доазон т'арча Эни оалача хина хьалашка а хьожаш.

Эггара чоаг'арг'а, воча хьале ба Маг'албикера Iам, Назранера Наьсар яха хий. Цар яхачох, уж ши объект лостам ца беш йита йиш йолаш яц.

«Юкьара хьаййцача хина хьалаш тахкачул т'ехьаг'а,

гуш хилар малаг'а хина йистош ц'енъе а меттаоттае а езаш я, цига малаг'а балхаш д'аьихьача бакъахьа да.

Республика экологе хина ресурсай Министерства «Сохранение уникальных водных объектов» яхача проекта уж мероприятее юкье яхийта аьнна, хина ресурсай Федеральни агентстве каьхат д'аьахийтад. Нагахьа санна, из хьаллоацаш хуле, министерства каьхаташ кечдергда уж балхаш д'аьахьа», — аьлар кхуврча пресс-служба.

Эггара доккхагIа дола у

Рак яхача лазара опухоль санна, хIара маза лоацаш чуйоал наркомани вахаре

Султыгнакьан Йоакьап

Цхьа ха яр-кх вай вахаре, наркомани яха дош наха вIалла довзаш доацаш, из фуд ца ховш. Цхьа наггахьа мара хозаш хилацар Iаьдалгара, из тайпара зуламхо гучаваьннав аьнна. Бакьда, таханарча дийнахьа-м, гонахьара сурт кхьгча оагIонца хувцаденнад. Вайна гу-кх тахан, из гIулакх наха юкье мелла маьрша даьннад.

ВIалла саг цец а валац из тайпара зуламхо гучаваьннав аьлча. Эстрадни моттигашкара, ма даггара, локхаш иллеш хоз вайна «кайф йола вахар» яхаш, кино доахараша геттара бокхий турпалхой бий хьахьувкх кхувш латтарашка наркотикашца бувзам лелабераш.

Уж мо дола массалаш, гонахье вай зийча, дийца ца валлал дукха да. ХIара денна из болх дIакхухьаш дIатIабигаб нах, из дош унзара хетаргдоацача хьала тIа. ХIанзолца дукхача наха хетар, шоай дезалхо цу хIама кIала гIоргвац, вIалла шоайх из хьокхадала йиш яц аьнна.

Да уйла йича цхьа Iовдала а хиннад-кх, иштта дог тийша хилар... Вахаро хьахьокх иштта долга. Наркотикех хьокхавеннача сага тIехьа хьажа аьттув балац вай тахан. Гонахьа леларий бIаргех лачкьа шортта моттигаш корайоагIа — баьддерздаь машена кораш, аллеяш, паркеш, наггахьа мара саг Iоховш йоаца юстара моттигаш...Хьан хов, цига ваха, цо фу леладу?... Даьла ци йоаккхаш ва из цига, е наркотика доза тохаш ва...

Пхьешкара, юрташкара хьал, хIара шера, тоалуш латт. Ваха, вагIа моттигаш кьонабарашта шортта я. Тоалуш латтача вахаре шоай дезалхо мичахьа, хIанца, малагIча гIулакха лел тахка даьшта, ноаношта тахан халагIа да. Цар бIарга кIалара ваьле дикка ха йоаккх дезалхо. Ерригача Россее, наркобаронаш яхача нахаца, боккха тIом лоаттабу яхаш кхайкаду хIара денна. Ставрополерча полице болхлоша, вахархочунгара лаьцай 8,5 кийла марихуана, кхы а баьцаш. Ший даче дагIаца цIагIа цо кIомал кхебу, дIахо цох де дезар хьаде бIарчча лаборатори хьаьй. Хабаровскерча полице болхлоша суде чуенний, из дохьаж кхедеш йола 51-шу даьнна кхалсаг. 3500 кхоачаш каннабис яьгIай цун коа, йиь кийла хиллал йокьаь дIайила улачара хьалаьцай из.

Керда Уренгой яхача пхье, ураме гIолла, бIарчча пакет наркотикаш киса ехка лелачара хьалаьца Iочувигар хьалха из гIулакх бахьан долаш суд текха хинна Иркутскера вахархо. Уйла йича хеталу, уж моттигаш-м гаьна я вай мехка аьнна, бакьда, цу дохьажаца базар лелаерашта вIалла хало яц, цхьан регионера кхыча регионе уж кхоачае. Цунга хьежжа, сийг боаллаше, йоае езаш ци я из.

Наркотикашта духьала тIом лелабеча комиссе дIайихьача кхетаче дийцар, аптекашкара наркоманашка йохка йиш йоацача молхех. Укх тIехьарча ах шера йохка бокьо йоаца психотропни оала молхаш йохкаш I96 моттиг гучаьнний вайцига.

ДIадахача шера хинначул 12% дукхагIа хул из. Наркоти-

ка духьале лелаеца болхлоша, ма даггара, кьахьег из дохьаж хьачухухьаш, наха юкье доаржадеш лелараш хьагучабаха гIерташ. ДIабихьача балхах Москвера, Ростровера, Астраханера, Краснодарера, Ставрополера из дохьаж лоаттаду — 19 моттиг ходаьй.

Вай зIамигача республика из дийца ца валлал доккха зулам да! Тахан из хьал тоаде гIерташ, кагирхой дегашка из унзара зулам долга чIоагIде хьожаш кхетачеш еш болх дIакхухьаш ба: дийша нах, кагирхой гIулакхех йола комитет, наркотика духьала тIом лелабеча комиссе болхлой. Сога кхоачаш хIама дац из аьнна, вай юстара довла йиш йолаш гIулакх дац из! Из зулам массанахьа даржаш латт, ший цIагIа из чударгдац ала йиш йолаш вац цхьаккха.

Цудухьа оарцагIа, дерригаш а довла деза вай. Наркомани боккха кхерам бола во да! Сага вахар толхадеш, дикача хIаманга долха наькьаш тедаш из долга кхетаде деза вай массане. Цу дохьажах виза араваннача сага дегIацара деррига дикаш дIакьаст. Цхьаккха хIама бе доацача дIатIакхоач из. Сий, яхь, денал яха хIамаш хаьдда дIадоал. Саг хулачара дIаваьле, ше кхевьарашта балийна вийрза венна дIаваал. Наркобизнес яхар, тахан, эггара бIехагIа дола зулам да. Цхьаненна дагадох, вокхо хьаю, дIахочара йохк, хьалхара бараш лувцаш лелараша, хийла, ахчаш уж юха дIахец, суд еш багIараша берригаш юкье лацац...Иштта цхьа йIаьха зулама тIириг я из.

Дерригача дунен тIа флэшмо-

баш, акцеш, цхьацца программаш юкье кхувлаш юхатоха гIерт из зулам. Цхьацца йолча моттигашка, арабувлаш, наркотик кхееш, кийчеш йола моттигаш йохаеш дIаяьхар. Бакьда, ма хетта, из болх дIабодац из гIулакх леладерий говзал бахьан. Цхьайолча моттигашка, наркотик кхееш хиннараш дуккхача шерашка юртбоахаме кьахьегаш, тIагIолла хьежача хьаьна кьахьегамхой ба-кх ераш аьнна Iаьдала хеташ бола нах бар.

Дика гIулакхаш леладеш санна, во гIулакхаш а наха юкье доаржадеш бахаш ба уж.

Вай мехка из дохьаж доаржадеш лелар гучаваьлча, цун тIаотта оарцагIбоал гаргара мел бараш. Зуламхошта корабоагIа шоайх кьахетаргдола, гIо дергдола нах.

Гаргарчарна хет хоза кьамаьлдича, дарба дича метта вена дIагIоргволаш дика саг ва из аьнна. Бакьда, наркомана дарба дир цаI да, хIаьта бIеха гIулакх леладеш нах хIалак беш, цу базарах ший киса дузаш вIаьхий хила гIертачох кьахеташ, из кIалхарваккха гIертар цхьаккха тайпара кхетаде йиш йоацаш, харцахьа хIама да.

Дохьаж дохкаш, нах боабеш лелача сага, доагIаш дола тIаазар дIадала деза!

Уж берригаш, тахан, хьагулбаь космосе хьалбахийта вIаштIехьа даргац вай, цудухьа дикагIа метта боагIаргбола наькьаш леладе деза. Вай мехкара экономически, социальни хьала доккха зе ду цу хIамо! Хьалха вIалла хила йиш яц иштта аьнна хийтта хIамаш да, вайна тахан хьахозараш. Масса-

ла, дукха ха йоацаш наркотик эза йолаш, машен хехкаш лела кхалсаг дIалаьцай полице болхлоша. Нийсача хьаькьала тIехьа долаш мара, из бIеха никь хоадалургбац вайга. Тахан тIом духьала наркоманеца лелабаь Iац вай. Сийрда кхоане, цена вахар, эздий кьам хилийгара тIехьа, лоаттабу тIом ба из. Из дерига кхоана, хаьдда доацаш хургда, тахан вай оарцагIдаьнна ца хьовзе.

Наркомане сага эхь доаду, сийдоацача воаккх моллагIа дика кьонах а. Наркотик яьржача моттигашка даьшта, дезалашта юкьера бувзам хад, дезал, кьаман яхь, мохк лорабар яха дешаш хаьдда дIадоал.

Цудухьа наркомани йоаржаю кьам, дохадаь дIадаккха. Из да вай кхетаде дезар! ХIара дезала юкье дувцаш латта деза из бера хана денз.

Хьалхадаха деза, цо шийна тIехьа мел лоаца во, цох хьокхавеннача сага тIехьагIа наха юкье тешаме, везаш саг хинна дIаваха аьттув хургбоацалга, ший вахар дехка саг из волга. Дезалхо визаи, дикагIдола дувхар дийхаи лелавича далац дунен гIулакх. Царна тIехьа хьежа веза хIара денна, тахка еза уж лела моттигаш, цар хьанца доттагIал леладу.

Тахка еза цар уйлаш, лерхIамаш. Бера хана денз ший дин деза Iомаде бер, спортацара, дешарцара безам чIоагIбе цун.

Ишттача наькьаца ваха волавеннар, сийрдача хIаман тIакхувш хургва.

ЛоархIаме да геттара а, бера хана денз, дезал кьахьеге Iомабар. Гаьнаш дIайогIийта, лаьтта ахкийта, беша болх байта. Ше даьчох хьахинна дика бIаргадайча, доккхагIдолча дикашка кхача гIерташ хул кхувш латта дезалхо.

Кьахьегаме эхь лорадергда, сийрдача кхоанен наIараш хьелларгьа Даьла кьахетамца.

Галгайчен ТЮЗо кердача спектаклага хьяжа бех

Коазой Мадина

**Тха газето хоам баьча
бесса, Галгайчен кьо-
нача хьажархочун Теа-
тро кердача спектаклага
хьяжа бех.**

Хьоашалха йийхача Мор-
доверча паччахьалкхен тени-
кий театра режиссер, Шахо-
ва Лиля, болх беш я ТЮЗа ак-
терашца цхьана, дагестански
драматурга Абу-Бакра отта-
ья «Говорящий кувшин» по-
становка кийчеш.

Кастлуш, 30 дийнахьа
моажола бетта, 16 сахьат
даьлча, ТЮЗа сцена тIа пре-
мьера гургья.

Актерех а сюжетах а лаьца
тхона дийцар театра пресс-
секретара Пхьаранаькъан
Марианнас.

«Хьалхарча аргIах спек-
такль лаьрхIа я дезалла. Цу-
духьа дика хетаргда, бераш
хинна а ца Iеш, цар дай-но-
аной хьяжа баьккача.

Сюжетах лаьца. Гаьнарча
ханашка Зирек-Геран фальг-
гий паччахьалкхене хиннар
дуьц цу тIа. Къаьнара пхьар
Хабиб (цунна роль ловза-
ер ва Янгульбаев Эмир), из
ший балха говзанча ва, ший
йоIаца Зумрудаца (актри-
са Курскенаькъан Римма)
цIаьхьа цунна кораду йоха-
ьяча топпарах яьча кхабилга
чура ший даь дас яздаь каь-
хатеи, ше зIамига волаш яь
хинна топпарах яь ловзоргеи.

Цу тIа язду, нагахьа санна
Хабиба эзар кхабилг йой цхьа
цIоагIа дика хIама нийслург-
да аьнна. Уж кхабилгаш яра
дIабахийта безаш бола топ-
пар ба, цхьан хана даь-дас
дIалочкьабь хиннар.

Из кхабилг дийнъяларца
къамаьлде йолалу. Из роль я
Льянанаькъан Радимайга.

Бакьда, дог цIена доаца
нах из кхабилг дIаяккха овт-
таргба. Балха тIера хиларо,
ший гIулакх дег чура дезаш
хиларо новкостал ду царна
воча нахах котбала.

Цу фальга маIан да-ираз
мичаьхьа корадергда яхалга,
(КIаценаькъан Батарбека) ко-
радаьча бесса, из виссавар
пхьара Хабиба дезале ваха.
Шийна деза гIулакх леладар,
шийна тIехьа дика гIулакхаш
дитар — из да ираз», — аьлар
юххера а Пхьаранаькъан Ма-
рианнас.

СССР еза машинеш яра министр Е. С. Новоселов венев заводе

Наьсархой кхьяьба завод

Йоахарганаькъан ГIапур цIерагIа «Электроинструмент» яха пхьоалле хьяь 60 шу дизад

Гарчакханаькъан Сали

**Сиха йода ха. Селхан мо мара
хетац, Гуйрийна барXI са-
хьат даьлча, адам тоттаденна
«Электроинструмент» оала-
ча заводагахьа додаш хинна.
Массабоьла урамо тIабугар
цунна токаца лела бурош хьа-
деш бола нах. Цхьабарш ав-
тобусашца тIакхувлар, уж бар
гонахьа ядача юрташка баха-
раш. ДукхагIбараш кагийна-
хи мехкарийи бар цига къаь-
хьегаш хиннараш. Тха цIагIа
хIара дийнахьа хулар цох
лаьца къамаьл, хIана аьлча
нана а, шаккха воша а цу чу
къахьегаш бар. Механически
цехерча станокта тIа къахье-
гар нанас. Цигара чучеца, со
кхьича гIулакхех мукьа волча
хана, дIа а вийхе, ше тахан баь
болх каьхата тIа дIаязбайтар
цо сога. Масса шпindelь хьек-
хаб, и. кх. дI.**

Болх цун атта бар оалалург-
дац сона. Цехера кIийле бетон
йилла а шийла а хулар. Говраш
хаьккал йоккха цехаш йIохае
магацар котельнена. Хетар-
гахьа, цудухьа каст-каста ца-
могаш хулар из. Къаенначул
тIехьагIа, гош дикка лелаш
дацар, лохера даим шелал хьал-
латтарах. Иштта къахьегаш
бар цу чура беррига кхалнах а
маIа нах а. Уж цхьа эзар ворXI
бIаь гаргта саг вар, кхаь сме-
нах болх беш. Цхьабараш хIанз
а дагабоагIа сона, нанас хьабу-
цаш хиларах. Заводера хьаенна
беш дIае арадаьлча, из ерига
аре хьалъяьккха боакхаш хулар

цигара болхлой, бе-бе ялаташ
дIадуьш: дукхагIа дIаюьш хин-
нар хьажкIаи коартоли яр. ХIанз
«105 массив» оалача моттиге
телар царна бешамаш, лаьтгаш
дика а дар цигара. Дукха гаьна
воацаш воаллаш хулар гIийла,
юкьерча дегIара, элтара кий
тулла къонах, из Экажанаькъан
Яхьья вар. Лакхарча дегIара а
волаш, пхьарсашка низ болаш
хиннар Товтанаькъан Руслан
вар. Сурхо тIара Исмейланаь-
къан Муса а хулар ший дезалца
къахьега вена. Иштта бIаьсти
къахьега арабоалар, тIехьагIо
завода директор хиннача Тай-
масханаькъан Хажмурада йи-
жарий. Берригаш а бийца варг-
вац. Цхьа дезал санна, барта
бар аьнна хет сона завода тхов
кIалха болх беш хинна тайп-
тайпара ханаш йола нах. Цкъа-
за нана йолча ваха везаш мот-
тиг хулар, цу заман чухь го йиш
яр цехий начальникаш хинна
Чуранаькъан Батарбик, ЦIолой
Идрис, Гарчакханаькъан Къам-
булат, Тимарзанаькъан Башир,
кхьабараш. Болх «кхехкаш»
болга хьахайташ, тата латташ
хулар массагнахьа. Къаьстта
дика къахьегарца белгалваьнна
вар слесарь-лекальщик, Къахье-
гама Щеча Байракха орден ле-
ляь Нохч-ГалгIай Республи-
кан Лакхехьарча Совета депу-
тат, НГИАССР гIорваьнна маши-
нашгьер Котанаькъан Ахьмад;
Сийлен Хьарак яха орден енна,
СССР Лакхехьарча Совета де-
путат, токарь Дзормотанаькъан
Муса, коммунистически къа-
хьегама ударник, НГИАССР Лак-
хехьарча Совета депутат, СССР

профсоюзий XVII съезда деле-
гат, слесарь-сборщик Сутига-
наькъан Насапхан, цун фусам-
да Султиганаькъан Шимоаха,
иштта кхь дIахо а. Къаьстта ала
доагIа завода кулгал деш хин-
нача сагах лаьца. Къам Сибре
дигача хана, Казахстана доазон
тIа хиннача Петропавловскерча
сайранарча школе итт класс йо-
аккх Малсаганаькъан Арсмака.
1951 шера толамца дийше воалл
кемаш деча промышленноста
чуйоагIаца механически техни-
куме. Цигара из хьожаву кемаш
деча эшаш бола говзанчаш
кийчбеча Ленинградерча ин-
ституте. Амма, мехкаь баьхача
нахах хиларах, из цига дIаэцац.
Дешанза Iергвоацаш волча
гIалгIай зIамигача сагах, дукха
ха ялале Алма-Атерча юртбоа-
хама института студент хул. Цу
балхаца дукха дог дIаюьш воа-
цандьа, шоллагIа курсера ший
каьхаташ хьа а ийце, Омске
вода Арсмак. Машинаш еча ин-
ституте дIаотт. 1958 шера из
чакх а яьккхе, инженер-меха-
ник хул цох. Къахьегама никь
дIаболабу Шолжа-Галий тIарча
«Красный молот» оалача заво-
де. ХIаьта 1959 шера Наьсаре
хьае йолаьча завода кулгал де
оттаву. Ше цига къа мел хьегача
юкьа (1978 шерга кхаччал-
ца), болхлой бокьонаш лораеш,
цар аьттув баргбар деш, чакх
а ваьнна. ХIаьта а цхьацца
кхоачамбоацараш-м нийслора
заводе болх беча наьха вахаре,
уж директора бехках ца хила
а тарлора. Цкъа балхара чучеца,
леткьаш яр нана, шийна дала
доагIаца алапех цхьа дакъа хьа-

деннадац, яхаш. Со-м цу хана
школе деша вагIаш кIаьнк вар,
цIаккха лоткъам язбаь а вацар
хьакимга. Шолжа-Галий тIа
каьхат язде аьлар цо сога цу
хьакьехьа.

-Директора тIаяха езар хьо?
- фуннагIа даь а из ца язде
гIертар со.

-Цеха начальникага а, про-
фкомага а, директорга а аьннад,
- дар сона хезар, - хIама хилац.

-ТIаккха-м яздергда, - аьлар
аз. Нанна доагIаш дола алапи
хьа ца луш соадаьлга а, къа-
хьегача сага бокьонаш толха-
ьялга а дийцар аз. Юххера, яз-
даьдар, бIаьхийчар наьха хьакь
дуача Америка мича дах вай,
аьнна. Из каьхат парте Наьса-
рерча райкоме хьал а дайта, ци-
гара инструктор вена хиннавар
заводе. Директора наьнага хьат-
та хиннадар:

**-Малаь хьона из каьхат яз-
даьр?**

-Фу бе ва из, моллагIа вале
а, цу тIа дувцар харцо йоацаш
хилча? - аьнна, са цIи ца йо-
аккхаш Ийнаяр нана. Соадаь
хинна ахча-м хьаделар цунна.

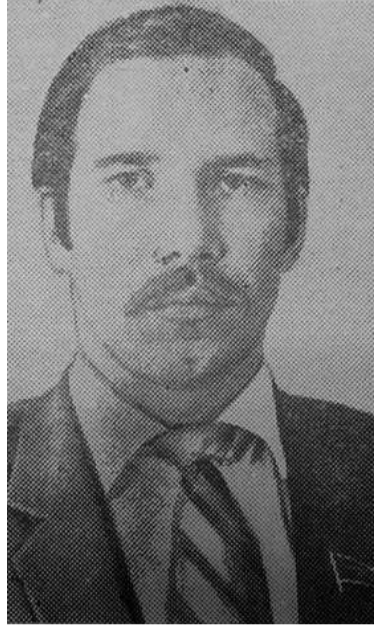
Эрий ара, хьажкIийи коар-
толийи кхаш хиннача моттиге,
хьалье йолаь завод 1962 шера
30-ча сентябре хьалье йоал.
Балха юхьиг дIа а йолаеш, за-
воде хьаду С-455 оала токаца
лела бурош. Цу ханах лоарXI
предприятти хьяь шу. ДIахо
дIаьодача хана, цо арахецача
хIамай цIераш дукхагIа хул: то-
каца лела инструменташ; итт
тайпара хIама тоадеш, шаьр-
деш йола машинеш; боахаме а
вахача-лелача а эша товараш;

СО-106, СО-107 яха тхов туллача гю ду машенаш, кхы длахо. Цун доалахъара лаьтта 8 гектарага длакхоачар. Тайп-тайпарча цехашка кхъ сменах кхъахъегаш бар наьсархой. Цахаддаш болх бора сборочни, механически, литейни, инструментальни цехаша. ТяхьагIа хьатIаю СОМ, спеццех оалараш. Хьаде доладу кхьметтел тема герзаш. Царех дар вай «лимонкаш» оалача дIандаргий тIера аьшка гомаш. Завод вай мехка мел накъайоал, цо фу пайда бу ховргдар цкъа мукъагIа цун наIарга нийсвеннача сага. Йоккха стенд яр управленена хьалхашка: заводагара гизгий мазаш санна дIа-юха долхар из кхьча, доазол арахъарча, мехкашца ювзаш дола такаш. Цоха йиш яр укхаза хъаю хIамаш дунен 33 мехко эцаш а царна чIоагIа эшаш а хилар. Цунга хъежжа дар завода ший а цун тхов кIалха болх беча наьха а вахар. ВIалла цига болх ца беча наха а чIоагIа накъайоалар из. МоллагIа насос, хъайра, машенах йоалла, тракторо эша оатхал ехача; хIанз мо атта дацар базар тIара е тика чура из эца. Уж хулаш а яцар цу заман чухь. Цу тайпара моттиг нийсвенна саг эггара хьалха заводе водар, гIо деха дагахьа. Цун юхь а йора, шоашта могачох эшаш йола деталь хъайора, из ехачул дикагIа хулаш, моттигаш нийслора цкъаза. Хий ийккхача-м дукха сагота хила вецацар, из ийккха моттиг хъаахка моге, заводе балха волча моллагIа сага цу сахъате аьшках хоамат хьа а йий, эззе дIакъовлар тIоадал тIаювIа моттиг. Цу тайпара балхаш деш дайнадна сона дуккхача литейни цехе болх беш хиннача БIарахой Висангире. Массанена аьттув болаш, массанена цун дика кхоачаш дар йоахарганакъан Гапура цIерагIа йола завод Наьсаре хилар. Воккхача революционер, къечарна паргIато яккха гIерташ лийннача денал долча ГIалгIачун цIи лелайора цо.

Завод Наьсаре хьалгъь хилар бахан долаш, чIоагIа эргадарлар шахъара малхбузехъара дакъа. Болхлошта хьалде доладир вIаштIардаь ценош, тикаш, столови. Бульварни оалаш хиннача урам тIа дар уж. Пхи цIа хилар царех бухсоцаш. Цар чу вахар директор ше а, цун заместитель хинна Албохчанакъан Ахьмад, цехий начальниакш, мугIарера болхлош: Налганакъан Беслан, Исмейланакъан Мурад, Чопанакъан Ахьмад, Имагожанакъан Иалаудин. Цъабола района хьакимаш а бар цу ценошка бахаш. Масала, партерайкома хьалхара секретарь ГIабьстамаранакъан Султан, кхоалагIа секретарь Тутайнакъан Имархан, райисполкома председател хинна Зурабанакъан Мухьмад, районе дика воззаш хинна Оздой Мухьмад-молла, Бохтарнакъан Султан, царех тарра кхьбараш. Къаьстга а дика накъадарлар уж ценош наьсарерча хъехархошта. Арахъара тIабаьхкача хъехархошта общежите хьисапне дIаеннаяр массехк цIа дола

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехъарча Совета депутат, СССР профсоюзий XVII съезда доакъашхо хинна слесарь-сборщик Султиганакъан Насапхан

СССР Лакхехъарча Совета депутат, Сийлен Хьарак яха орден леляяь завода токарь Зармотанакъан Муса

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехъарча Совета депутат, Къахъагама ЦIеча Байракха орден леляяь, НГIАССР ГIорваьнна машенашьер, слесарь-лекальщик Котанакъан Ахьмад

ГIалгIайчен Назранерча школьни-кашта дийцар, волонтерски болама декхарех лаьца

Берданакъан Лорс

«Сердало» дийцадар, ГIалгIайчен лоIамеча Ресурсни центрo, массехк семинараш дIаяяха лерхI аьнна. Уж тIаерзаяь я волонтерий болх дикагIа, шерагIа Iомабара, из, безам болчарна юкье боржабарех долча декхарех лаьца, ца хайча даргдоацар малагIа да хьалхадоккхаш.

Из гIулакх дагадехараша юха а лаьрхIар, ишколе дагIача берашта юкье кхетам луш йола акци дIаяяха. Из маIан долаш проект дагаехараш баха хилар, ГIалгIай Республика РIД викалаш, Назранерча №5 йолча ишколе.

Центра кулгалхочо Галай Назира дешархошта дийцар, волонтер малав а, цунна балха юкье доагIар фуд а, малагIа лоIама тайпаш да а.

Кхы кIезигагIа лоархIаме доацаш дар, доакъашхошта тренингий ловзар.

Галай Назира яхачох, бераша сиха Iомадир хьалхашка оттадаьча ловзарий декхар, цу декхара чудоагIаш дар, наха долча новкъосталла добровольчаша де дезар фуд.

«Теша лов, цар бIаргаш иштта къегаш хургда, хIанз санна. Нагахьа санна, шоашкара дика дара уж хIанз санна тIакхувш хуле, вай кхера дезаш дац вай кхоанех а тIехьенах а. Ала йиш яц, берашта хIама хац аьнна. Къаьстга царна хов, кхоане сийрда хургйолаш, республика, мохк дегIабоагIаргболаш де дезар фуд», — аьлар РIД кулгалхочо.

йоккха квартира, цу ценошка вахаш вар гIалий тIарча №4 йолча юкьерча школан директор Шадажанакъан Борис а цун дезал а, №1 йолча юкьерча школе наьна мотт, литература хъехаш хинна Бераханакъан Жабраил.

Дикка бокъо яьлар деша даха ха яланза долча берий. Цар йоакхо а еш, болхлой берашта лаьрхIа хьалйир йоккха берий беш. Мел эшача хIаманца Iалашгъьяр из чухьнахъара. Иштга хоза тоадаьдар ков, ловза моттигаш а йолаш, догIах е малхах лачкъа кхоале а йолаш, дар из, суртанчаша пенаш тIа фаьлгашка дувчача хIамай сурташ а даькка.

Духхьал цига болх беча наха накъаяьнна ца Iеш, завода дикаш дIакхоачар берригача наьсархошка. Масала, физкультурах вола инструктор волаш, цига къахъага волавеннача Мерешканакъан Яхъяс дукха йоккха йоацача подвала чу хьаелл дзюдо секци. Цу чура боккхий спортсменаш арабаргба аьнна дагадацар цъанненна а. Бакъда, дукха ха ялале, йоккхийча яхъашка дакъа лаца а ухах, толамаш даха болабелар кхувш боагIа спортсменаш. Цул совгIа, вайцига а хулар Кавказе дахача къамаша дакъа лоацаш дола спортви къовсамаш. Завода актови зале мел дола гIанд ара а даьккха, цу чу иштга яхь чакхъьккха дагадагIа сона, цунга хъожаш хилар со а. Яхъяс дIадоладар лоархIаме гIулакх дегIадоагIаш латтар денгара денга, шерагIа шерга. Хьахила болабелар спорта мастералла кандидаташ, мастераш ЦIолой Ийса, Хамхой Хьасан, хIаьта Пхьарчанакъан Мухьмадах Европа чемпион хилар. Карарча хана цун цIи лелаяш я дзюдох йола Еригроссийски турнир. Кхы а дукха спортсменаш кийчбир Мерешканакъан Яхъяс Наьсаре а, цул тIехьагIа Казахстане е болх беш, Ала деза Наьсарера дзюдох йола зал цун цIерах йолга. Яхъя хIанз а волаш ва, ТIой-Юрта вах из.

Сакъердамерча а пайданерча а хIамаех дзиза хулар завода болхлой берий вахар а. Цъа шу дIадоацар тха нанас «Сер-

дало», «Пионерий бакъдар» яха газеташ хьа ца яз деш, иштга царца хьакхухъар тхона «Лоаман Iуйре» яха альманах а. Царех гIо хулар къаман йоазонхой бовзача дакъе, мотт шаьрбеш бола болх а дика тIехъале йолаш хулар. ЗIамига кIаьнк волча хана денз, газета редактораш, цун корреспонденташ бовзаш вар со, къаман газет хъаяздайташ хилар бахъане. Литературан а культуран а кердадараш дикагIа довзар. Ше сома дече а, литературан жовхъарех дзиза хулар альманах а. Иштга берашта аькки салала даха путевкаш телар. Чиькка яхача нохчий юрта яр «Зорька», «Лоаман фо» яха ший пионерий лагерь. Цу моттигашка кхооза салоIаш хилар со, нанас заводера ах маьхах енача путевкаех. Цига дукха хIама довзар кхувшбоагIарашта.

Воккха хинначул тIехьагIа а цъацца бувзамаш хилар са къахъагама пхьоалленца. Тахан мо дагадагIа, РСФСР заслуженни артист, поэт, иллиалархо Хамхоев Ахьмади сеи цигарча къахъагамхошта хьалхашка байташ еша даха. Тхо тIаййцар вар профкома кулгалхо Местой Хьасан. «Сердало» газета корреспонденталла балха вахачул тIехьагIа, цигарча дикагIболча болхлоех цъацца йоазош деш а моттигаш хулар. Белггала дагадагIа сона, айса Султиганакъан Насапханах йоазув даь. Укх тIехъарча хана, завода 55 шу дузаш, статья язйир аз, предприятия таханарча дийнахъа малагIа хъала тIа я дувчаш. Иштга аз язъьяьр «Сийдолаш баьха нах» яха Iарчакханакъан Жабраила Къамбулата хетаяь очерк а.

Ца хъоахайча нийса хургдац, завода юххе хьалгъь хинна ГIПТУ-14 оалаш хинна училище, тахан цун ценошка я политехнически колледж.Цъанна хана цу чу кийчбора заводе къахъегаргдола слесараш, токараш, цул совгIа водителаш, трактористаш, иштга кхы дIахо а. Цъаннахъа деша отта вIаштIехъа ца даьнна кагирхой цига деша болхар, хIана аьлча тракторий курсашка доккха стипендеш дар. Царех цъабараш бакъбола трактористаш

а хиле дIаболхар. Цу училище деша ваьгIав Хирий Паччахьалкхен «Алан» яхача халхара ансамбле къахъийга, Хирий Республикан заслуженни артист Саганакъан Мурад. Заводе болх байтанзар цунга, халхара говзал лакха йолаш хилар. Юхъанца «Вайнах» оалача ансамбле а, тIаккха «Алане» а хъех из. Цига къахъегаш йIаьхха ха а яьккхар цо. Кхыбола районе цIихеза нах а бар цун тхов кIалха болх беш. Масала, Наьсарен района футболни команда яр. Цун дикагIвола футболлист санна лоархIар Дахкилганакъан Борис. Ший тIехъара шераш спортах физкультурахи йолча районни комитет кулгалхо волаш даьхар цо. Иштга цига къахъийгарех ва Россе ГIорваьнна ГIишлонхо санна вайна воззаш вола, Магасера «Неон» хъаяь Аьстамаранакъан Хьамзат.

Ха дIаяхарца, хьахилар бIарчча заводской район.

-Мича вода хьо? — аьнна хаьтгача, цкъаза хаза тарлуш дар кердача хьисапне луш дола жоп.

-Заводе вода, — оалар бера е воккхагIчо. Цун маIан дар завод йолча районе вода яхилга.

Кастга укхаза хьахилар наха салала гIандаш оттадаь аллея, йIайхача хана морожни яа, шийла хий мала йиш яр цу моттиге. Баха а болх бе а тIаухаш бола керда нах а цу оагIорахъа мара совцацар. Сона дагадагIа, керда вайта милице начальниак, подполковник Занганакъан Саварбик; военкомата болхло, танкови тIема доакъой майор Анохин, эрсий мотти литературей хъехаш хинна хъехархо, поэтесса Лаьнанакъан Марем, ГIишлонхо хинна Мартазанакъан Iайна, поэт Хьошаланакъан Iаьла ший дезалца цига ваьха. Наха езаенна, хоза хеташ моттиг яр «завод». ХIанз а аллее техача гIандаш тIа багIаш хул тайп-тайпара ханаш йола нах. Хетаргахъа, цар къамаьл хила тарлу цъан хана завода хиннача лерхIамах, цунна карахдийннача доккхача толамех лаьца. Дукха хIама да укхаза бахача наьха дувца а дагадох а.

Кхоллама музейе гулбелар бахархой

Газданаькъан Ахьмад

Дадахача шоатта дийнахьа, дикка адам гулденнадар паччахьалкхен кхоллама музейе. Кердача Редантера дешархой, къаман библиотека болхлой, шоай кулгалхо йолча Газданаькъан Радимайца, иштта, Санкт-Петербургега кхаьча хьаьший бар, музейе Кюаргаленаш йовза чам болаш.

Шоатта ди — бахархой ди да, хIара хьаша, белаш ду-

хьала а бахе, тIаэц укхаз.

«Балха ухача наха, паргIатта ха дIаяхьа аьттув ба укхаз. Музея кулгалдеча Йовлой Асяс, ше хьалха яьнна, залашка гIолла экскурси дIайихьар хьаьшашца.

Мехка исторецара кхетам лакхбе а, дуккха кердадараш довза а аьттув хилар гулбеннарий», — дийцар тха газетага, музейе пресслужба. Хозача хIаманца сакъердалуш хул хIара саг. Музея болхлоша шоашта могоар ду, хьавеначун дог гIоздаккха гIерташ.

Г О Б Ъ Я В Л Е Н И Я

Утерянный аттестат (о неполном среднем образовании) серии №06 БВ 0014939, выданный СШ №3 г. Назрани в 2013 г. на имя Оздоевой Залины Ильясовны, считать недействительным.

Утерянный аттестат (о неполном среднем образовании) серии №00624000290977, выданный ГБОУ СОШ №1 с. Сурхахи в 2014 г. на имя Медовой Миланы Иссаевны, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии №00624008034921, выданный ГБОУ «Лицей детский сад» г. Магас в 2021 г. на имя Медова Хафиза Хамзаевича, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии №006240004974816, выданный Гимназией №1 г. Назрани в 2019 г. на имя Барахоева Рамзана Магомедовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии №00624002512764, выданный СОШ №2 г. Малгобек в 2016 г. на имя Баркинхоева Магомеда Мауиевича, считать недействительным.

Минимущество Ингушетии информирует о возможности предоставления на праве аренды земельного участка площадью 1266662 кв.м. (Республика Ингушетия, г. Сунжа), в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

Граждане, крестьянские (фермерские) хозяйства, заинтересованные в предоставлении указанных участков, имеют право в течение тридцати дней со

дня опубликования извещения, подавать заявление о намерении участвовать в аукционе на право заключения договора аренды такого земельного участка. Ознакомиться со схемой расположения земельного участка, возможно в будние дни с 10:00 до 13:00 по адресу: Республика Ингушетия, г. Назрань, пр-кт Базоркина, 70, этаж 2. Заявления принимаются по адресу: 386101, Республика Ингушетия, г. Назрань, пр-кт

Базоркина, 70, этаж 2, тел: 8(8734) 77-11-30. Способ подачи заявлений: в виде бумажного документа непосредственно при личном обращении или в виде бумажного документа посредством почтового отправления.

Дата начала приема заявлений – 09:00, 30.09.2022 г., дата окончания приема заявлений – 18:00, 31.10.2022 г.

Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия на основании распоряжения Минимущества Ингушетии № 2293 от 26.09.2022г. объявляет о проведении аукциона на право аренды земельного участка, государственная собственность на который неразграничена.

Аукцион состоится в 11 ч. 00 мин. 04.11.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Заявки принимаются с 9 ч 00 мин. 30.09.2022г. по 11 ч 00 мин. 31.10.2022 г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Дата и время рассмотрения заявок на участие в аукционе: в 12 ч. 00 мин. 31.10.2022г.

Лот №1.

Предмет аукциона: право аренды в отношении земельного участка, государственная собственность на который неразграничена, категория земли - земли сельскохозяйственного назначения, вид разрешенного использования - сельскохозяйственное использование, цель использования - строительство предприятия по выращиванию ягод и овощей, кадастровый номер 06:04:000003:1386, площадь 40000 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, Назрановский муниципальный район, с.п. Яндаре.

Ограничения и обременения в отношении земельного участка отсутствуют.

Максимальные и (или) минимальные допустимые параметры разрешенного строительства для зоны МНП (зона градостроительного освоения территорий, расположенных за границами населенных пунктов) установлены ст. 40 Правил землепользования и застройки муниципального образования МО с.п. Яндаре Назрановского муниципального района, утв. Решением Яндарского сельского Совета от 20 ноября 2012г. № 12/1-1 (в редакции утвержденного Решением Яндарского сельского Совета от 16.11.2016г. № 11/1-3).

С техническими условиями подключения к сетям инженерно-технического обеспечения можно ознакомиться, обратившись к организатору торгов.

Срок аренды: 10 лет.

Начальная цена (ежегодный размер арендной платы): (5%) 24240,0 руб.

Шаг аукциона (3%): 727,20 руб.

Задаток: 24240,0 руб

Форма заявки на участие в аукционе, порядок ее приема, адрес и место её приема указано в извещении о проведении аукциона размещенном на официальном сайте Российской Федерации в сети «Интернет» для размещения информации о проведении торгов: www.torgi.gov.ru

Задаток вносится на расчетный счет организатора торгов: (Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия, 386101, РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, г НАЗРАНЬ, тер ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, пр-кт И.БАЗОРКИНА, д. 70, ИНН 0602012733,

КПП 060601001, корп. счет 40102 810 3 4537 0000027, казначейский счет 0322 2643 2600 0000 1400, БИК 012618001, Отделение НБ Республика Ингушетия / УФК по Республике Ингушетия/г.Магас, лицевой счет 05142144540, КБК 163 11105013050000120. В назначении платежа указывается «задаток для участия в аукционе номер извещения _____»)

Документом, подтверждающим поступление задатка на счет организатора торгов, является выписка со счета организатора торгов. Срок поступления задатка до 12 ч 00 мин. 31.10.2022г. Внесенный победителем торгов задаток засчитывается в счет арендной платы.

Задатки лицам, участвовавшим в аукционе, но не победившим в нем, возвращаются в течение 3 рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Внесенный задаток заявителю, не допущенному к участию в аукционе, возвращается в течение трех рабочих дней со дня оформления протокола приема заявки на участие в аукционе.

Аукцион является открытым по составу участников и проводится организатором аукциона в присутствии аукционной комиссии и участников аукциона (их представителей).

Аукцион проводится путем повышения начальной (минимальной) цены договора (цены лота), указанной в Извещении о проведении открытого аукциона, на «шаг аукциона».

Победителем аукциона признается участник аукциона, предложивший наибольший размер ежегодной арендной платы за земельный участок.

Памятка для иностранных граждан и лиц без гражданства

1. Иностранные граждане, прибывшие в Российскую Федерацию в целях, не связанных с осуществлением трудовой деятельности, на срок, превышающий девяносто календарных дней, подлежат обязательной государственной дактилоскопической регистрации и фотографированию в течение 90 календарных дней со дня въезда в Российскую Федерацию.

2. Иностранные граждане, прибывшие в Российскую Федерацию в целях осуществления трудовой деятельности, подлежат обязательной государственной дактилоскопической регистрации и фотографированию в течение 30 календарных дней со дня въезда в Российскую Федерацию либо при обращении с заявлением об оформлении патента или при получении разрешения на работу.

3. Иностранные граждане, подлежат обязательной государственной дактилоскопической регистрации и фотографированию однократно, за исключением случаев, установленных федеральным органом исполнительной власти в сфере внутренних дел.

4. Иностранцам гражданам, прошедшим обязательную государственную дактилоскопическую регистрацию и фотографирование, выдается документ, подтверждающий прохождение ими обязательной государственной дактилоскопической регистрации и фото-

графирования. На территории Российской Федерации или территориях отдельных субъектов Российской Федерации документ, при наличии технической возможности для его изготовления, определяемой федеральным органом исполнительной власти в сфере внутренних дел, выдается в форме карты с электронным носителем информации для хранения биометрических персональных данных владельца (электронного изображения лица человека и электронного изображения папиллярных узоров двух пальцев рук этого человека, пригодных для его идентификации), а также для хранения персональных данных владельца - фамилии, имени, отчества (последнее - при наличии), даты и места рождения, пола, гражданства, реквизитов документа, удостоверяющего личность иностранного гражданина. Указанный документ может использоваться органами государственной власти для идентификации иностранного гражданина с помощью биометрических персональных данных в порядке, определяемом федеральным органом исполнительной власти в сфере внутренних дел.

5. Иностранные граждане, прибывшие в Российскую Федерацию в целях, не связанных с осуществлением трудовой деятельности, на срок, превышающий 90 календарных дней, за исключением лиц, прошедших медицинское освидетельствование в случаях, предусмотренных настоящим Федеральным законом или Федеральным законом «О беженцах», и имеющих действительные документы, подтверждающие про-

хождение медицинского освидетельствования, в течение девяноста календарных дней со дня въезда в Российскую Федерацию обязаны пройти медицинское освидетельствование на наличие или отсутствие факта употребления ими наркотических средств или психотропных веществ без назначения врача либо новых потенциально опасных психоактивных веществ, инфекционных заболеваний, представляющих опасность для окружающих, предусмотренных перечнем, утверждаемым уполномоченным Правительством Российской Федерации федеральным органом исполнительной власти, и заболевания, вызываемого вирусом иммунодефицита человека (ВИЧ-инфекции), в медицинских организациях, находящихся на территории Российской Федерации, если иное не предусмотрено международным договором Российской Федерации или федеральным законом.

7. Порядок проведения медицинского освидетельствования, включая проведение химико-токсикологических исследований наличия в организме иностранного гражданина наркотических средств или психотропных веществ либо новых потенциально опасных психоактивных веществ и их метаболитов, наличия или отсутствия у иностранного гражданина инфекционных заболеваний, представляющих опасность для окружающих, предусмотренных перечнем, утверждаемым уполномоченным Правительством Российской Федерации федеральным органом

«Земский лор» яхача программе Гюлла, 50 лор балха оттавергва

Султыгнакъян Йоакъян

«Земский лор» яхача программе Гюлла, болх-молтигаш нийсэргюлча лорий Гюлакхак, иштта кхыдарех а дийцар парламента депутаташка унахцено министрства кулгалдеча Балай Мухьмад-Башира. Цо белгалдир, «Унахцено», «Демография» яхача къаман проекташка, дикка дакъа лоацаш я аьнна, вай республика.

Иштта, къахьег «Унахцено Гюлакх то-адар» яхача паччахьалкхен программе. Балайнакъян Мухьмад-Башира хьоахадир, укх шера «Земский лор» яхача программе Гюлла, гаьна ядача юр-ташка болх бе дяхьожабь, 49 лора болх-молтигаш Галашьбергя аьнна.

Галгайче бахаршошта хьалхадаьккхар хьу тедаш хиларах бехктокхаме оттавергволга

Султыгнакъян Йоакъян

Галгай Республике Гюлла йолча МВД, бахаршошта хьалхадаьккхар, хьу тедаш хилар бехктокхаме озаш дола зулам долга, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага, республика бокъ-

онаш лораяра болча боахама пресс-служба.

Региона бахаршошта хьалдаьккхар, экологически оагюрахьара хьал тоадара, хьу лораяш хилар чюагга лоархаме долга, наьха вахаре а дика хьалаш хилийтара

эшаш да из аьнна, белгалдир.

Галгай Республика полице, ца хаддаш, из болх дяхьо, хьуна боахама зулам дергдоацаш. Иштта, региона МВД болхлоша, республика Галама Министрстваца цхьана, хьуна доазон тга рейдаш ю.

Говзанчаша оттабеча маьхага хьежача, министрстваш а кхий-олча хьуна боахама службаш а лораяш ца леш, бахача наха а хьу лораяш хила еза, шоай хьамсарча мехкара, Галгайчен, хьу лораяр, керттара декхар хилар дагалоат-таде деза массаза а.

Галамах йолча министерстве керда оахкалаш лахарах дийцар

Султыгнакъян Йоакъян

Галама Гюлакхак йолча министерстве, паччахьалкхен экспертни комиссе кхетаче дайихьар. Лаьттан кларача хин хьал, иштта, геологически, экономически, экологически-

тохкамаш дяхьухьаш болх бу цу молтиго.

Кхетаче дакъа лоацаш хилар: геологически тохкама, гяхьожаме Гюлакха кулгалхой, говзанчаш, Галама ресурсех йолча министерства кулгалхочун Гюлча

вола Мизенакъян Микаьил.

Кхетаче цар дийцар, Эбарг-Юрта улача «Илдарха-Гала-13» яхача, Гюлшлой белхашта эшаш йола, Гюм йоаккхача доазан тга даяхьа езаца экспертизах. Из дяхьош, гонахьарча экологически хьала зе де йиш ца хиларах

а, хьоахадир вшагкхетаре.

Комиссе белгалдир, 38-ФЗ гонахьара Галам лорадарах йолча статьяга диллача, керда Гюлшлой хьалиоттара болх, Галам лорадарах йолча проектни документца хьожаш мара, длабахьа йиш йоацалга

Галгайчен аренашка 10 фазан дяхийцар

Султыгнакъян Йоакъян

Назранерча, нах чарахьал де ухаца доазон тга, Галама хозленца, дийна-ташца сакьердалуча наха 10 фазан дяхийцар.

Из беркате акци даяхьара бахьан да, вай мехкарча молтигашка, уж тайпара оалхазараш, ма хулла, дукхага даржийтар ловш хилар. Цу Гюлакха болча говзанчаша яхачох, фазана низ ба сахьата 35 км никь бе.

Галгайчен аренашка, дукха, тайп-тайпара дийна-таш лел. Ший хозалца бйарг тгаозаш йола фазан дика товргья цу аренашка. Гонхьара Галам, цунца дув-заденнараш лорадар вайх хларане декхар да. Иштта акцеш дяхьохьоро дика то-аергья из молтиг.

сердало

Учредители:
Правительство
Республики Ингушетия и
ГАУ «Общественная
газета «Сердало»

Главный редактор:
Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ:
360001, г. Магас,
пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя:
Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована
Управлением Россохранкультуры
по ЮФО.
Рег. номер ПИ № ФС 10-6526
от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в
компьютерном центре редакции
газеты «Сердало».

Время подписания номера
по графику в печать:
28 сентября 2022 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не
совпадать с позицией редакции.
При перепечатке
ссылка на газету обязательна.
Письма, рукописи, фотографии,
рисунки не рецензируются и не
возвращаются.

Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве
«Южный регион»,
с готовых диапозитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

«RedBull» ветеранашта юкьерча футболлах ГалгИайчен чемпион хилар

Берданаькъан Лорс

Эггара чIоагIагIа йовзаш я регионални футболла Федерацие турнир, из дIахьо ветеранашта юкье.

Укхаз ловзараш ба, геттара а футболлах доглазаш ловзараш, цунца дукхагIа сакьердалуш бола атлеташ. Из йоацаш шоай вахар ца гуш ба цхьабараш, иштта чIоагIа сакьердалу царна цу ловзаре. Укх деношка, яхьай кердача котвалархочун цIи йовзаш хилар. ДIааяхача футболлах ловзара йолча яхьашка котьялар МагIалбикера «RedBull».

Яхьаш дIахьош, юкхерча туре ветерански турнира котало яккхар МагIалбика команда.

«Ингфутбол.ру» сайта яхачох, 18-ча туре котало яккхара «RedBull» матча эшаш хиннар дар, кердача реданта «Барт» командагара совле яхьар, цо дешо таро хулийтар цунна, «Ангушта Ветеранашца» дIахьоча яхьашка хьалхле яхьа, шоаш чухьаха бургацашка хьежжа.

Цу тайпара, МагIалбикерча команда котало йихьар чот 14:6 йолаш. Цо таро хилийтар команда дошо майдилгаш яха, хIаьта дотув даьккхар «Вайнах» команда, цунна «Пригородни района Ветеранашца» хиннача хетаче совле яхьа таро хилар.

«RedBull» команда барайттаза ловзаш, пхийттаза котбала таро хилар, шозза ийшар уж, 46 очко йолаш котбаьлар. ДикагIвола турнира бомбардир хилар, чемпионски коллектива полузащитник вола БIархой Ахьмад, цо чухькхар 36 бургац.

Хьалхад о а к к х, «RedBull» команда хьалхагIа, ветеранашта юкье ГалгИайчен Кубок яккхаяр, цу тайпара, ветеранашта юкье «дошо» дубль кийчир цар.

Йоккхача Ачалкхен ФОКе ухаш бола лоIамеча латара спортсменаш, регионашта юкьерча турнире котбаьлар

Берданаькъан Лорс

ЛоIамеча латара, регионашта юкьера турнир дIайихьар, 2007-2009 шера баьрашта юкье, укх деношка. Из хетаяр СССР Паччахьалкхен преме лауреата, РСФСР цIихезача гишлонхочоа Н. С. Лопатина.

Из дIайихьар Краснодарски края Гулькевичи — шахьаре.

Цига гулбаьбар дикагIбола латархой-лоIамхой 14 шерагара, 16 шерага кхачалца ха яьннараш. Уж бар ЮФО, СКФО тайптайпарча регионашкара.

Цига викалаш хилар, Йок-

кхача Ачалкхера физкультурно-оздоровительни комплексе Юмабаьраш. Кхьаь спортсмена дика толамаш гойтар цига. Цунна тешалдеш я, царна енна майдилгаш. Кубанера уж цIабийрзар дукха совгIаташ дахьаш.

Поанакхой Иалихана ший ко-

манда яккхар дошо майдилг, Поанакхой Ислама — дото майдилг, Чаненаькъан Заьлмаха «геза». Из доацаш а, Иалихана «ДикагIа йола техника» яха совгIат делар.

Из гойтам царна Юмабаьр вар Чербижанаяькъан Адам.

«Ангушт» команда ловзархой, астраханерча командаца яхье балара цига дIабахача, ийшар

Берданаькъан Лорс

Назрановски «Ангушт» ийшар «Астрахань» футболни клубаца ловзаш, СКФО-ЮФО даькьа тIа 3-ча лиге Хьалхлен чуйоагIаш дIахьош хиннача яхьашка.

Матч дIахьоча хана, вай команда даяха хилар, А. И. Колосова церагIча стадионе Астрахане. Яхьаш ийстияьлар 3:2 чот йолаш, вайгахьа эшам болаш.

«Ангушт» команда шозза бургац чухькхар, уж бар: Аьленаькъан Бекхан, Гугуев Мухьмад. Из нийсделар яхьаш дIайолаеннача

67-77 миноташка.

«Ингфутбол.ру» яхачох, таханара котало яккхачул тIехьагIа, «Астрахань» командага 24 очко хилар, из цу тайпара турнирни мугIаре ийгIагIа моттиге эттар.

«Ангушт» 21 балл а йолаш, пхелагIча мугIаре йиссар. АрIанара матч назрановцаша

дIахьоргьа 23-ча дийнахьа, тов бетта, «Волгарь-М» астрахански командаца, цига дIа а баха.

Эггара лакхагIча мугIаре латт хасавюртовски «Победа», цунца ловзаш, укх деношка, вай команда, судахой нийсхо ца хилар бахьан долаш, цу яхьашта юкьера араьлар.

10-ча микрорайоне ши машин вIашкакхийттар

Султыгнаькъан Йоакьап

Тахан Гуйран, Магасе 10-ча микрорайоне, ши машин вIашкакхеташ хатар хилар. «Приора» яха машенаш я авари яьраш.

Бенача хоамах, ши саг чIоагIа човнаш еш лозаваьв, цар гулакхага хьожаш ба лораш. Накьга тIарча полице болхлоша, из хатар хилара бехке вар малав тохкаш болх дIаболабаьб.

Гуйранара ха, Магасе геттара дукха машенаш хьалчуйолалу ха я. Балха болха нах сихагIа дIакхача гIертгаш скорость лакхийи, цу бахьанах хьахила йиш йолча аварен уйла ца еш хьовз.

Цунга хьежжа, балха вода саг, ханнахьа аравала веза цIагIара, цIи яьлча санна новкьа машин хехкаргIоацаш. Бокьала а уйла е шоайи, улув леларийи!

